

นานาสาระธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ชีวิตของคนเรานั้นไม่แน่นอนหรอก เราย่าคิดว่าเราจะออกพรรษาแล้วเราจะทอดกฐินกันนะ อนาคตนี้มันยังมีสิ่งใดๆ ไม่แน่นอนทั้งสิ้น ฉะนั้นวันคืนล่วงไปๆ เห็นใหม่ ชีวิตนี้มีคุณค่า ในปัจจุบันนี้เราทำอะไร เราคิดคาดหมายไปแต่อนาคต ว่าออกพรรษาเราจะรู้คงค์ นี้ไงเราประพฤติปฏิบัติกัน เราคิดแต่อนาคต แล้วปัจจุบันนี้รอวันไฉน รอวันแบบคนสิ้นท่าเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาเนะ นี้ ๖ ปี นั่นละถึงจะบอกว่าไม่เป็นสาระ แต่ก็ยังมีความขยันหมั่นเพียร มีการกระทำด้วยบุญญาธิการ ด้วยการศึกษ ด้วยความขยันหมั่นเพียร เห็นใหม่ ขยันหมั่นเพียรทำทุกอย่าง ทำด้วยความตั้งใจด้วยความจริง

แต่ของเรานี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา วางธรรมและวินัยไว้ เราจะเอาจริงเอาจังกันนะ เราเกิดมา เห็นใหม่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ในพุทธศาสนา เกิดมาที่มีความทุกข์นะ เกิดมาที่มีความทุกข์เพราะเรามีสติปัญญา

ขณะที่มีสติปัญญาเกิดมานี้คูสิ ในครอบครัวๆ หนึ่ง พ่อแม่เวลามีลูกเกิดขึ้นมาก็ต้องมีความร่มเย็น มีการคาดมีการหวัง มีความสุขมีความปรารถนาทั้งนั้นแหละ แต่โดยสังขะของโลก โดยสมมุติสังขะ สังขะเป็นความหวัง

คูสิในครัวเรือนใด ถ้ามียังมีเด็กมีเสียงหัวเราะ มีเสียงเด็กเกิดใหม่ ครอบครัวนั้นจะยั่งยืน แต่ถ้าครอบครัวใดที่โรยรา มีแต่ผู้เฒ่าผู้แก่ มีแต่โรยราไป

จะนั่นเวลาที่มีมนุษย์เกิดขึ้นมา สังคมเขามีการคาดหมาย มีความหวัง แต่เราเกิดขึ้นมาแล้วนี่มันเป็นความจริงใหม่ละ เกิดขึ้นมามันก็เป็นสมมุติสัจจะนั่นไง แต่ชีวิตความเป็นจริงของเราละ...

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ในพุทธศาสนา เห็นใหม่ เรามีการศึกษา มีประเพณีวัฒนธรรม เราถึงมีความเชื่อมีความศรัทธา พอมีความเชื่อมีศรัทธาแล้ว ถ้ามีการรื้อค้น มีการค้นคว้า มีการศึกษา... มีการศึกษาเห็นใหม่

นี่เวลาครูบาอาจารย์เราท่านบวชมา เวลาบวชขึ้นมาแล้วทุกคนก็อยากจะไปสวรรค์ ทุกคนอยากมีความสุข อยากสมความปรารถนา แล้วพอมีความปรารถนาะ สิ่งที่ดีขึ้นมาๆ ก็จะไปพรหมดีกว่า... แต่ถึงจะไปพรหมขนาดไหน มันก็มีการสิ้นอายุขัย ถ้ามันมีการสิ้นอายุขัยแล้วไปที่ไหนละ.. ก็ไปนิพพาน เห็นใหม่

คนเราเวลาศึกษาไป เวลามีการค้นคว้าแล้ว มันมีความปรารถนาสิ่งใดที่คิดว่า เราคัดเลือกเราแยกแยะ จะไปสิ่งที่ดีกว่านั้น สิ่งที่ดีกว่าคือทุกคนต้องปรารถนาแต่ความเจริญรุ่งเรือง ความที่ดีกว่า สิ่งที่ดีกว่า เห็นใหม่ นี่คือการปรารถนา

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธในพุทธศาสนา เรามีการศึกษามีการค้นคว้า และได้ฟังธรรม สิ่งนี้ทำให้เรามีสติปัญญา.. ทำให้เรามีสติปัญญาว่าชีวิตนี่คือสิ่งใด นี่พูดถึงเรื่องศาสนานะ ศาสนาจะตอบสนองเรื่องชีวิต ว่าชีวิตนี้มาจากไหน.. เกิดมาทำไม.. เกิดมาแล้วเวลาตายไปแล้วไปไหน.. นี่พูดถึงหลักของศาสนา !

แต่ถ้าเป็นลัทธิ หรือความเชื่อต่างๆ ลัทธิมันก็เป็นแค่ลัทธิเท่านั้นแหละ สิ่งที่เป็นความเชื่อ แต่จะเป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริงยังไม่สามารถเข้าใจได้

แต่ในพุทธศาสนา.. ศาสนาสิ่งนี้เกิดขึ้นมาได้เพราะเหตุใดละ เกิดขึ้นมาได้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ! ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ สาวก-สาวกะ... ทั้งๆ ที่มีหลักเกณฑ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีกรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ยังออกนอกกลุ่มออกทางกันไป

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไม่มีนะ ! ไม่มีกรรมวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขายกย่องยินยอมอุปถัมภ์ว่าเจ้าชายสิทธัตถ์

ทะมีความรู้เสมอเรา.. มีความรู้เสมอเรา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ปรารถนา เพราะมันเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจ

นี่! คนที่มีสาระคุณ คนที่มีคุณธรรม คนที่สร้างสมบุญญาธิการมา มันแยกมันแยะ มันมีความเข้าใจได้ เห็นไหม นี่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่ไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พยายามรื้อค้นขึ้นมา ด้วยสัจจะด้วยความจริง มันมีสัจจะมีความจริงขึ้นมาเห็นไหม

เวลาจิตสงบขนาดไหนเป็นฉานสมาบัติใจ อยู่กับอาหารคาวรส สิ่งนั้นมันก็เข้าใจได้.. คนที่ทำสมาธิ ทำฉานสมาบัติ ทำความสงบร่มเย็นของใจ จะเข้าใจเรื่องอย่างนี้ทั้งหมดแหละ ! มันจับต้องได้ คุณความรู้สึกนี้มันจับต้องได้ จับต้องด้วยอะไร จับต้องด้วยสติ.. สติปัญญาที่เรามีความรู้สึกได้ เราจับต้องของเราได้ เราสัมผัสของเราได้

ความสัมผัส.. คุณเวลาเราโกรธ เวลาเราโลภ เวลาเราหลง นี่เราก็เข้าใจได้ ! เราสัมผัสของเราได้ เพราะมันสัมผัสเป็นเนื้อเดียวกัน เพราะว่าความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นเรา... พอความโกรธ ความโลภ ความหลงเป็นเรา เราก็เลยรวมอารมณ์ความรู้สึกอันนั้นไป เห็นไหม แต่เราก็เข้าใจได้ เราก็ได้สัมผัสเหมือนกัน แต่สัมผัสด้วยการขาดสติ สัมผัสด้วยอารมณ์ความรู้สึก สัมผัสด้วยสัญชาตญาณ ด้วยสัญญาอารมณ์

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม มีสติปัญญาขึ้นมาแล้ว จิตสงบ.. มันก็รู้ว่าสงบ จิตเวลามันเป็นฉานสมาบัติ ก็รู้ว่าเป็นฉานสมาบัติ มันแตกต่างมันรู้เองได้ แต่ถ้าเราเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะต่ำต้อย นี่มันไม่รู้สิ่งใดเลย ไม่มีสิ่งใดเลย เป็นเรื่องไร้สาระด้วย การปฏิบัตินี้ ปฏิบัติด้วยความไร้สาระ ! ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์ขึ้นมาเลย เพราะอะไร เพราะจิตใจมันไร้สาระ

เวลาคนมันจะดี มันจะดีที่หลักเกณฑ์ของใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาเห็นไหม มันจะเป็นสาระขึ้นมาทั้งหมด สิ่งนี้เป็นสาระเพราะเหตุใด สิ่งที่เป็นสาระเพราะใจดวงนั้นมีคุณค่า.. มีคุณค่า เห็นไหม ใจดวงนั้นมีสติมีปัญญา มันคัดเลือกมันแยกแยะ มันเลือกว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกใจ

ถ้ามันเลือกสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกนะ คู่มืออย่างเช่นเชื้อโรค เราไม่ต้องการปรารถนาให้มันเข้าตัวเราหรอก เราต้องการแต่สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์กับร่างกายนี้ นี่ทุกคนก็ปรารถนาอย่างนั้น เห็นไหม เจ็บไข้ได้ป่วย ก็หวังปรารถนายามาเพื่อรักษาร่างกายนี้ให้มันหายเจ็บไข้ได้ป่วย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตใจของเรามันสัมผัสได้ ว่าสิ่งใดเป็นคุณเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ แต่เพราะมันมีจิตใจที่มันอ่อนแอ จิตใจที่ไม่มีสติปัญญา ไม่มีอำนาจวาสนาบารมี มันถึงเป็นเรื่องไร้สาระ ทำแต่เรื่องไร้สาระ ! มันไร้สาระเพราะเหตุใด ไร้สาระเพราะว่าใจมันไม่มีหลักมีเกณฑ์ มันไม่รู้ว่าสิ่งใดดีหรือสิ่งใดชั่ว สิ่งใดเป็นประโยชน์กับเราหรือไม่เป็นประโยชน์กับเราไง เราเห็นประโยชน์แต่เปลือกๆ เห็นประโยชน์แต่ทางโลกไง

คู่มือเวลาทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้าเราได้สมความปรารถนา ได้ตามกิเลสตัณหาความทะยานอยาก สิ่งนี้มันว่าเป็นประโยชน์กับมัน เห็นไหม นี่ประโยชน์อย่างหยาบๆ แต่ความจริงมันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นเลย ถ้าสร้างเวรสร้างกรรมขึ้นมา นี่ใจสิ่งนี้มันเหยียบย่ำหัวใจใจ นี่เพราะอะไร เพราะวุฒิภาวะต่ำ พอวุฒิภาวะต่ำ ก็เห็นผลประโยชน์แค่สัญชาตญาณ เห็นผลประโยชน์แค่ความนึกคิด มันไม่เห็นผลประโยชน์ของใจ ! ไม่เห็นผลประโยชน์ของใจ

เพราะถ้าเวลาใจมันละเอียดอ่อนนะ “มันเกิดมาจากไหน.. มนุษย์เกิดมาจากไหน” นี่คู่มือ มนุษย์เกิดมาจากเวรจากกรรมนะ เกิดมาจากเวรจากกรรมเพราะอะไร เพราะคู่มือเวลาเกิดมาแล้ว เห็นไหม ในร่างกายเราก็มียังมีชีวิต ในร่างกายมนุษย์ก็เป็นสิ่งมีชีวิต เป็นธาตุ ๔ เราเกิดมานี้ได้ธาตุ ๔ และขันธ ๕

ธาตุ ๔ และขันธ ๕ นี้... ธาตุ ๔ คือร่างกายของมนุษย์ไง แล้วเราเป็นมนุษย์นี่เป็นธาตุ ๔ เหมือนกัน แล้วธาตุ ๔ มันมาจากไหนล่ะ มันก็สืบทอดมาจากไข่ของแม่ สืบทอดมาจากสิ่งที่มีชีวิต

ถ้าสืบทอดมาจากสิ่งที่มีชีวิตนะ คู่มือธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ.. ดิน น้ำ ลม ไฟของโลก มันก็เป็นดิน น้ำ ลม ไฟ คู่มือเวลาฝนตกแดดออก ฝนนี้มันชะมันทำลายล้าง ทำจนดินถล่มจนเสียชีวิตไป

นี่ใจธาตุ ๔ เหมือนกัน ธาตุ ๔ จากข้างนอก เห็นใหม่ แต่ธาตุ ๔ ของเรานี้มัน ได้มาจากเวรจากกรรม แล้วจากเวรจากกรรมจากไหนล่ะ.. จากเวรจากกรรมจากพ่อจาก แม่ใจ ถ้าไม่มีพ่อไม่มีแม่ ไม่มีแดนเกิดแล้วเราเอาอะไรมาเกิด

นี่มันเกิดมานี้ ธาตุ ๔ ก็คือธาตุ ๔ แต่มันมีเวรมีกรรมของมันมา ถ้ามีเวรมีกรรม ของมันนะ แล้วจิตใจนี้มันมาจากไหนล่ะ มันมาจากกรรม มาจากสิ่งที่สร้างกรรมมา เห็น ใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิดนะ เวลาเกิดที่สวนลุมพินี “เราจะเกิด ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เราจะไม่เกิดอีกแล้ว” นี่เพิ่งเกิด ! นี่ใจอุคคภาวะ เห็นใหม่ ขนาดเพิ่ง เกิดยังมีบุญกุศลขนาดนั้นนะ นี่สร้างสมบุญญายุทธการมาสมบรูณ์ขนาดนั้น เวลาออก ประพฤติปฏิบัตินี้จะไปกับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปศึกษากับเขานี้ ๖ ปีนะ ทั้งๆ ที่มีสาระนะ จิตใจนี้เป็นหลักเป็นเกณฑ์

พระโพธิสัตว์.. พระโพธิสัตว์ เห็นใหม่ เวลาเกิดขึ้นมา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าพูดไว้เองบอกว่า “โลกธาตุหวั่นไหวมีอยู่ ๓ คราว”

คราวหนึ่งคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด..

อีกคราวหนึ่งคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้..

และอีกคราว คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลงอายุสังขารจะปรินิพพาน.. โลกธาตุนี้ไหวหมดเลย นี่ผู้มีบุญมาเกิด ! คนมีอำนาจวาสนามาเกิด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมานี้ เห็นใหม่ โลกเขาร่วมเย็นเป็นสุข ไปด้วยอำนาจวาสนามารมีของผู้มีบุญกุศล นี่จิตใจขนาดนั้นนะ ดูเวลาครองเรือนสิ อย่างเช่นนางพิมพา เวลาสามเณราหุลเกิดแล้วนี่ โอ้โฮ.. มันทุกข์มันร้อน.. มันทุกข์มัน ร้อนนะ ละล้าละล้งนะ เวลาจะออกบวช เวลาจะออกจากราชวัง ละล้าละล้ง.. ละล้าละล้ง ตลอดเวลา เพราะอะไร เพราะความผูกพันใจ

ดูสิคนดี คนที่มีอุคคภาวะมาเกิดขนาดนั้น เพราะคนรับผิดชอบใจ รับผิดชอบมาก นะ ต้องเสียสละนางพิมพา ต้องเสียสละสามเณราหุลออกไป เพื่อออกไปหาโมกขธรรม

เพราะจิตใจมันสร้างสมบุญญาธิการมา มันจะออกหาสิ่งที่เป็นสังขาร เห็นใหม่ จะออก
 ค้นคว้าเพื่อความพ้นจากทุกข์ เพื่อพ้นจากการเกิดแก่เจ็บตาย

นี่ไง ความปรารถนาของใจมันปรารถนา รักก็รัก ห่วงก็ห่วงกันทั้งนั้นแหละ แต่
 เวลาจะออกไปนี่ละล้าละลัง เห็นใหม่ มันมีอารมณ์ความรู้สึกหลายอารมณ์ความรู้สึกใน
 อารมณ์ความรู้สึกหนึ่งก็อยากจะพ้นจากทุกข์ อารมณ์ความรู้สึกหนึ่งก็ไม่อยากเกิดแก่เจ็บ
 ตาย อารมณ์หนึ่งก็รู้สึกความผูกพัน นี่ละล้าละลัง

พูดถึงเวลาคนจะออกไปค้นคว้า นี่ความพร้อมของใจ คนที่มีสภาวะ คนที่มีความ
 รับผิดชอบ มีทุกอย่างพร้อม แต่มันก็เป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องของโลกเพราะสร้าง
 บุญญาธิการมาจากโลก นี่พระโพธิสัตว์ก็เคยสร้างสมบุญญาธิการมาจากโลก พระ
 เวสสันดรต่างๆ ก็เกิดมาในโลกนี้แหละ... เกิดมาจากโลก เห็นใหม่

เวลาสร้างสมบุญญาธิการมาจากโลก บุญสูงส่งก็มาจากโลกมาจากวิญญู... จาก
 วิญญูแล้วจะพ้นจากวิญญู สิ่งใดจะพ้นจากวิญญูละ เห็นใหม่ คนมีสภาวะ ทำสิ่งใดก็เป็น
 สภาวะ.. คนไม่มีสภาวะ ทำสิ่งใดก็ไร้สภาวะ..

นี่ขนาดมีสภาวะขนาดนี้ แต่ถ้ายังไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ยังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มันก็มีสภาวะ แต่มีผลใดที่เป็นสภาวะสิ่งใดละ ก็ต้องออกไปค้นคว้า
 ออกไปศึกษา เพื่อจะให้มันเป็นคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ แล้วสิ่งที่จะเป็นคุณธรรมขึ้นมาใน
 หัวใจได้ นี่ทดสอบมาทั้งนั้น ทดสอบมาทุกอย่าง คนมีสภาวะทำสิ่งใด ถ้ามันยังไม่เป็นสัง
 ขาร มันก็ไม่ได้ของมัน เห็นใหม่ ไม่เป็นจริงขึ้นมา

นี่ความจริง ! ความจริงก็คือความจริง ความปลอมก็คือความปลอม สิ่งต่างๆ ทำ
 เหมือนกัน นี่ดูตัวอย่างเช่นการกระทำที่ทางโลกเขาทำกัน เห็นใหม่ ทำเหมือนกัน แต่
 อันหนึ่งทำผิด อันหนึ่งทำถูก

อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อสิ่งนั้นยังไม่มี เพราะวุฒิภาวะของโลก เพราะวุฒิภาวะ
 ของการเกิดในวิญญู บุญกุศลส่งเสริมมาขนาดนั้น ในผลของวิญญู มันก็เป็นวิญญู นี่จับ
 สิ่งใดมันก็เป็นผลของวิญญู

“ผลของวิญญูคือมันเปลี่ยนแปลง ไม่มีอะไรเป็นความจริงสักอย่างหนึ่ง”

แล้วอะไรเป็นจริงล่ะ.. โลกมันเป็นจริงไม่ได้ สสารเป็นความจริงไม่ได้ แล้ววัตถุเป็นความจริงไม่ได้ แต่เราก็เกิดมาจากวัตถุ เกิดมาจากสสาร เกิดมาจากวิญญูสงสาร มันก็อยู่ในวิญญูสงสาร นี่ศึกษาขนาดไหนก็เป็นการศึกษาเรื่องของโลก เห็นไหม แต่นี่สาระ.. สาระคุณของผู้ที่มีบุญญาธิการ สาระคุณของผู้ที่คั่นคว่า สาระคุณของผู้ที่มีการกระทำ

คนมีสาระ ทำสิ่งใดก็เป็นสาระ มีสติปัญญา นี่สิ่งที่ไม่มี.. ไม่มีคือว่าสังขารไม่มี จะทำความสงบของใจขนาดไหน มันก็เป็นฉานสมาบัติ เพราะมันเป็นเรื่องของโลก มันมีอยู่แล้วโดยดั้งเดิม จะทำสิ่งใดมันก็เป็นสมาธิ ปัญญาก็เป็นปัญญาโลกๆ ปัญญาที่เป็นปัญญาของโลก ปัญญาที่ศึกษามา นี่ ศึกษามาเพื่อความพร้อมที่จะเป็นกษัตริย์

ปัญญาก็คือปัญญา ปัญญาโลกเทียบเคียงขนาดไหน มันก็เทียบเคียงแบบนั้นแหละ แต่เวลาย้อนกลับเข้ามาถึงใจ เวลาภาวนาขึ้นมาจากความจริง นี่สาระอันนี้สำคัญ ! นี่สาระของใจ ใจที่มีสาระ

ถ้าใจที่มีสาระ พอเวลาย้อนกลับมาถึงหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง นี่ตรัสรู้ เห็นไหม ย้อนกลับมาอานาปานสติ กลับมาทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบขึ้นมา มันมีความร่มเย็นขึ้นมาแล้วย้อนกลับ ย้อนกลับทวน กระแสกลับ เพราะมันไม่ส่งออก แต่ที่แล้วๆ มานี้มันส่งออกหมด

ส่งออกคือเวลาจิตมันสงบขึ้นมามันออกรู้ ออกต่างๆ เป็นนิมิต เป็นสิ่งต่างๆ มันเป็นเรื่องส่งออกหมดเลย มันไม่ทวนกระแส แต่เวลาอานาปานสติ เห็นไหม กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก และมีสติปัญญา... แล้วมีสติปัญญาเพราะเหตุใด สติปัญญาเพราะไปศึกษาไปคั่นคว่า ถ้าเรามีความสงสัยที่ไหนที่จะมีสิ่งที่ดีกว่า เราไปพิสูจน์ตรวจสอบมาหมดแล้ว เห็นไหม

นี่ไงเพราะมันไปพิสูจน์ตรวจสอบมากับเจ้าลัทธิต่างๆ ใครที่มีคุณค่า ใครที่มีชื่อเสียงเกียรติศัพท์ เกียรติคุณขนาดไหน ก็ได้ไปศึกษามาหมดแล้ว นี่สิ่งที่ออกไปจากใจเรา มันถึงไม่มีสิ่งใดที่จะมีความดั่งแสงสียอีกแล้ว สิ่งที่อยู่ข้างนอก สิ่งที่อยู่กับผลของวิญญูะ มันไม่มีสิ่งใดที่จะมีคุณค่าไปอีกแล้ว เพราะได้ไปศึกษาได้ไปตรวจสอบมาหมดแล้ว

นี่ย้อนกลับ... ย้อนกลับมาอานาปานสติ ย้อนกลับมาที่จิตสงบเข้ามา มันฟังอะไร
ก็ไม่ได้ มันต้องฟังหัวใจของเรา เห็นไหม ถ้าฟังหัวใจของเรา มันย้อนกลับมาที่ใจของเรา
ถ้าย้อนกลับมาที่ใจของเรา นี่บุพเพนิวาสานุสติญาณ เพราะอะไร เพราะไม่มีปัญญา ไม่มี
สิ่งใดค้นคว้า ไม่มีปัญญา สิ่งใดๆ ยังไม่เกิด

พอจิตเป็นอานาปานสติ จิตที่ไม่ส่งออก จิตที่มันมีสัมมาสมาธิ จิตที่มีกำลังของ
ตัวเอง แล้วตัวเองรู้คั่นข้อมูลของตัวเอง นี่ไง มันถึงรู้ข้อมูลของตัวเองได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาแล้ว ภาพเทวิลเป็นเพื่อนกับพระเจ้าสุ
ทโธทนะ เขาก็ระลึกอดีตชาติได้เหมือนกัน ภาพเทวิลก็ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ
อนาคตได้ ๔๐ ชาติเหมือนกัน ไปนอนบนพรหมได้เหมือนกัน เห็นไหม แต่เขาทำอะไร
ได้ละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาในโลกธาตุหวันไหว

“เราเกิดหนหนึ่ง เราตรัสรู้หนหนึ่ง เราปลงอายุสังขารหนหนึ่ง โลกธาตุจะ
หวันไหว”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมานี้ โลกธาตุหวันไหว ภาพเทวิลนอนอยู่
บนพรหมยังต้องลงมาดูเลยละ “มันเกิดอะไรขึ้น มันเกิดอะไรขึ้น” สิ่งของมันเกิดอะไรขึ้นนี้
เพราะเจ้าชายสิทธัตถะได้เกิดแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว แต่ก็เขาขอ
มาดูพุทธลักษณะ ภาพเทวิลทั้งดีใจและเสียใจ ดีใจคือว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จะตรัสรู้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว จะได้เป็นองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไปข้างหน้า แต่เสียใจนี้ เสียใจเพราะตัวเองจะหมดอายุขัย

นี่ไงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติ..
บุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนอดีตชาติได้ ภาพเทวิลก็ทำได้ ! ภาพเทวิลก็ทำได้ เห็นไหม
ทำได้แต่ภาพเทวิลไปไม่ได้ ไปไม่ได้เพราะอะไร เพราะนี่ไงมันไม่มีสาระคุณเท่ากับองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีสาระคุณเท่ากับเจ้าชายสิทธัตถะ ! เพราะองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา “บุญญาธิการ” การสร้างสมมาอันนั้นมัน
แตกต่างกัน

แล้วนี่โลกเขาก็มี สิ่งต่างๆ มันพิสูจน์ได้ มันตรวจสอบได้ ถ้ามันตรวจสอบนะ คือ บุปเพณิวาสนาสติญาณ นี่ใจภาพเทวโลกก็ทำได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำได้ แต่ยังไม่ใช่เป็นพระอรหันต์ มันยังไม่เข้าถึง เห็นไหม

นี่ใจสาระอันละเอียด สาระที่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าสาระอันละเอียดมันมีของใจ ขึ้นมา นี่สิ่งนี้ก็ไม่ได้ คือมันไม่ใช่ใจ มันไม่ใช่เพราะอะไร เพราะนี่ถึงรู้จิตชาติขนาด ไหน สิ่งต่างๆ นี่มันเป็นเรื่องผลของวิญญะ

สิ่งที่มี... คือจิตนี้เวียนตายเวียนเกิดเป็นผลของวิญญะ จิตนี้มันเกิดมันตาย มันมีเวร มีกรรมของมัน มันก็เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในนรกอเวจี เกิดเป็น มนุษย์ เกิดเป็นสัตว์นรก เกิดต่างๆ

นี่ใจของมันมี ! เพราะจิตมันเกิด.. เกิดในวิญญะ เห็นไหม นี่ผลของวิญญะ.. ของ มันมี ! ของมันมี แต่พวกเราคนไร้สาระ ! โอ้พวกไร้สาระไม่รู้สิ่งใดเลย มันอยากรู้อยาก เห็น แต่อยากรู้อยากเห็นเพราะอะไร เพราะวิญญะมันไม่มี อยากรู้จิตชาติ อยากรู้ต่างๆ แต่ไม่รู้! ไม่รู้

นี่ใจทั้งๆ ที่ของมันมี... ของมันมีอยู่กับจิต เพราะจิตเกิดจิตตายนี่จิตได้สะสมมา สิ่งนั้นถ้าไม่สะสมมา มันจะเกิดมาเป็นมนุษย์ได้อย่างไร พอมันเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาแล้ว ทำไมวิญญะมันแก่มันอ่อนแตกต่างกัน คนที่เขามีวิญญะของเขา เขามีจุดยืนของเขา เขาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ของเขา เขาเป็นสุภาพบุรุษ รู้เหตุผิดชอบชั่วดี รู้สิ่งใดเป็นคุณและไม่เป็นคุณ สิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ ไม่ใช่ไหลไปตามอารมณ์ความรู้สึก เป็นพาลชน ทำลายเขาไปทั่ว โดยที่ตัวเองไม่รู้จักตัวเอง เห็นไหม

นี่ใจสิ่งที่เป็นสาระและไม่เป็นสาระ มันแตกต่างกันตรงนี้ ! แตกต่างที่คนมีสาระ เขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา เขาเป็นสุภาพบุรุษ เขารู้ว่าสิ่งใดควรและไม่ควร สิ่งใดเป็น ประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ถ้ามันเป็นประโยชน์ นี่มันเป็นประโยชน์กับใจเรา

นี่ใจของมีอยู่แต่เราไม่รู้ไม่ได้ แต่ของมีอยู่ ภาพเทวโลกรู้ได้ ของมีอยู่ เจ้าชายสิทธัตถะรู้ ได้ แต่รู้ได้อย่างไรละ ก็รู้ได้ด้วยผลของวิญญะ มันเป็นผลของวิญญะใช่ไหม

“การเกิดและการตายเป็นผลของวิญญะ”

สิ่งที่มีอยู่.. พอจิตมันสงบเข้าไป มันก็ไปเห็นข้อมูลของมัน มันไปรับรู้ของมัน ด้วย ! ด้วยข้อเท็จจริง ด้วยความเป็นจริง แต่เพราะมันมีข้อเท็จจริง ตามความเป็นจริงเป็นทางวิชาการไว้ "ไอ้พวก"ไร้สาระมันก็เทียบเคียง นึกเทียบ ว่าเอา คิดเอา คำนวณเอา แต่ไม่ เป็นความจริง เพราะมันเป็นเรื่องที่ไร้สาระ

คนไม่มีสาระ ทำแต่เรื่องที่ไร้สาระ แต่ความจริงมีอยู่ พอความจริงมีอยู่ นี่คนหนึ่ง เทียบเคียงกันได้ลำบาก เห็นไหม คนเทียบเคียงกันไม่เป็น เว้นไว้แต่ ! เว้นไว้แต่ครูบา อาจารย์ของเรา เว้นไว้แต่ผู้ที่มีสาระคุณ ผู้ที่มีสาระคุณก็ต้องอย่าตามรอยเท้าอย่างนี้มา องค์กร สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถัดถึงจุดหนึ่งก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน !

ในเมื่อความรู้เสมอกัน ความรู้เท่ากัน พระอรหันต์ก็คือพระอรหันต์ สิ่งที่อยู่ เหมือนกันนี้ เห็นไหม ถึงบอกว่า **“ผู้รู้จริงมี !”** ผู้รู้จริง ผู้ทำตามความเป็นจริงนี้มี สิ่ง ที่ กระทำมานี้เป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณนะ

แล้วสิ่งที่ไม่ใช่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตื่นเต้นไปกับสิ่งใด เพราะว่า สิ่งที่ตรวจสอบมากับโลก.. โลกนี้ได้ตรวจสอบ ได้ไปทดสอบกับเขามาทุกๆ สถานที่ หมดแล้ว เพราะว่าเกจิอาจารย์ หรือผู้ที่มีความรอบรู้เป็นศาสดา เป็นเจ้าลัทธิต่างๆ นี่ไป สึกขามาหมดแล้ว เห็นไหม โลกมันถึงไม่มี !

การประพฤติปฏิบัติทางโลก มันเป็นการประพฤติปฏิบัติของผู้ไร้สาระ ! เพราะ สาระคุณของเขาไม่มี ! จิตใจของเขาได้สร้างบุญกุศลมา ได้บำเพ็ญเพียรมา แต่ไม่เข้าถึง หลักการ มันถึงเข้าถึงสาระความจริงอันนี้ไม่ได้ แล้วกำหนดต่อไป จิตจึงกลับมาเพราะ จิตมีเหตุมีผล มีสาระของจิตดวงนั้น

นี่ย้อนกลับมา... ย้อนกลับมาสู่ความสงบที่ลึกซึ่งเข้าไป สิ่งที่เป็น บุพเพนิวาสานุสติญาณ คือกระบวนการของจิตที่เป็นผลของวิญญูะ ที่เป็นการเกิดและการ ตายมาตลอด เห็นไหม การเกิดและการตาย สิ่งนั้นเป็นอดีต แล้วปัจจุบันคือเราใช่ไหม ปัจจุบันคือปัจจุบัน นี่สิ้นสุดกระบวนการของข้อมูล ก็คือมาเป็นเรา แล้วอนาคตที่จะตาย ไปล่ะ

ถ้ากระบวนการของจิตมันไม่มีกระบวนการกระทำที่มันสิ้นสุดไป กระบวนการของจิตมันก็จะไปเกิดต่อไปข้างหน้า เพราะมันไม่มีสิ่งใดบอบสลาย จิตไม่เคยบอบสลายจิตเป็นจิต ! จิตเป็นจิต มีบุญกุศลเป็นสมบัติของจิตนั้น ถ้าจิตนั้นยังมีแรงขับ ยังมีอำนาจวาสนา ยังมีผลบุญผลกรรมอยู่ มันจะต้องไปตามกำลังของเขา นี่ไงถ้าไม่สิ้นสุด เห็นใหม่ จุตุปปาตญาณ เห็นจิต.. ถ้ามันเป็นตามกระบวนการของมัน ต้องไปตามชาติของมัน ตามแต่เหตุและผลของเขา

นี่มันเป็นข้อเท็จจริง ! ถ้าเป็นข้อเท็จจริง มันก็ไม่สิ้นสุด จากชาติหนึ่งๆ มันก็จะไปของมัน อนาคตจะมีของมัน ถ้ามันไม่มีสิ่งนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พยากรณ์ไม่ได้ว่าพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า อนาคตวงศ์จะมาอีก ๑๐ องค์

นี่แม้แต่พระพุทธเจ้า อนาคตมันก็มีของมันอยู่แล้ว ที่มีอยู่แล้วเพราะเหตุใด มีอยู่แล้วเพราะได้สร้างสมบุญญานิกการมาจนสมบูรณ์ของเขา แล้วสร้างมาจากไหน.. สร้างมาจากอดีต... สร้างจากอดีตมานี่คือการกระทำของเขา ถ้าอย่างนั้นนี่ดิ่งกลับ ! ดิ่งกลับ นี่ข้อมูลที่รู้ละ ข้อมูลที่เป็นผลของวิญญะ

ในเมื่อมีผลของวิญญะถึงเกิดมาเป็นเรา ผลของวิญญะทำให้จิตนี้มาเกิดเป็นปัจจุบัน แล้วอนาคตละ อนาคตที่มันจะเป็นไป นี่คือสิ่งที่ เป็นไป ! แต่ถ้าไม่ไปละ.. ถ้าไม่ไปละ... กระบวนการที่เขาสร้างสมมา นี่ย้อนกลับมาในปัจจุบัน มันแก้กันที่นี้

“นี่สาระที่แท้จริง ศาสนาพุทธอยู่ที่นี้ ศาสนาพุทธอยู่ที่การกระทำ”

พุทธศาสนาจะเกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรมที่นี้ ถ้าตรัสรู้ธรรมที่นี้ เห็นใหม่ นี่ย้อนกลับมาที่อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. ในปัจจุบัน ทุกข์ มันเป็นความทุกข์ใหม่ จะดีจะชั่วขนาดไหน ถ้ามีการขับเคลื่อนไป มีการกระทำ มันมีผลตอบสนองทั้งนั้น นี่คือการหมุนไป เห็นใหม่

แล้วย้อนกลับมาในปัจจุบัน มันมีเหตุใดมันถึงหมุนไปละ เพราะมันมีภวาสวะ มันมีภพ มันมีสติจิต มันมีปฏิสนธิวิญญาน มันมีอยู่ของมัน ของมันมีอยู่ทั้งนั้น มีอยู่ตั้งแต่กระบวนการที่เกิดตายมาเป็นพันธุกรรมแล้ว มีอยู่.. ถ้าไม่อย่างนั้นจะไปข้างหน้า มีอยู่ในปัจจุบัน มีอยู่ในจิตที่มันนิ่งอยู่ มีอยู่ในกระบวนการของมัน แล้วย้อนกลับมาทำลาย

ทำลายที่สิ้นสุดกระบวนการทั้งหมด เห็นไหม นี่ไงทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายสิ่งที่อยู่ทั้งหมด พอทำลายแล้วจบสิ้นกระบวนการ พอจบสิ้นกระบวนการแล้ว...

“สิ่งนี้เป็นวิมุตติสุข เป็นสมบัติของผู้ที่มีการกระทำ” สิ่งที่มีการกระทำ นี่ความเป็นจริงมี เห็นไหม

นี่สาระคุณ ! สาระนะ สาระที่การกระทำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมา.. ทำมาจนเป็นศาสดาของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วพบพุทธศาสนา เรามีความเชื่อ มีความศรัทธา ถ้ามีความเชื่อความศรัทธา สิ่งใดที่เราทำนะ “มันเป็นนานาสาระธรรม”

นานาสาระ เห็นไหม ตั้งแต่เรามีความเชื่อมีศรัทธา พอมีความเชื่อความศรัทธา มันแสวงหามันค้นคว้า มีสติปัญญา มันจะเป็นสาระคุณทั้งหมด แม้แต่มีสติมีการเคลื่อนไหว เราฝึกสติของเรา เรามีการเคลื่อนไหว มีความรับรู้ เห็นไหม นี่ต้องบทสวดมนต์ ทำบุญกุศลต่างๆ นี่ถ้าเรามีสติ มันจะเป็นสาระคุณ !

นานาสาระ.. มันมีนานาสาระ ในการประพฤติปฏิบัติของคน ในจริตนิสัยของคน มันแตกต่างกันากหลาย ความแตกต่างกันากหลายนั้นอยู่ที่พื้นฐาน อยู่ที่การกระทำ

คูสิจิตดวงหนึ่ง เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “จิตดวงหนึ่ง ถ้าเกิดตายเกิดตายชาติหนึ่งๆ ซากศพของเรานี้ จะเป็นชาติใดก็แล้วแต่ ถ้าเก็บไว้ โลกนี้ไม่มีบรรจุ โลกนี้ไม่มีที่รองรับเลย ” แต่นี่มันย่อยสลายหมด เห็นไหม ธาตุ ๔ เนื้อหนังมังสา นี่มันก็แปรเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ มันก็เป็นธาตุดิน มันย่อยสลายไป

นี่ไง สิ่งที่เกิดตายเกิดตายนี้ มันเป็นจริตนิสัยของแต่ละบุคคล ทีนี้ในการกระทำ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ แล้วศรัทธาความเชื่อนี้ เชื่อมากเชื่อน้อยแค่ไหน **ศรัทธาจริต พุทธะจริต** จริตของคนมันแตกต่างกันากหลาย นี่การกระทำที่มีจริตนิสัยแตกต่างกันากหลายนี้ มันก็ต้องมีสติปัญญา เพื่อย้อนกลับมาถึงใจของเรา เพราะใจของเรา สิ่งที่เป็นการกระทำทั้งหมด มันก็ออกไปจากใจ ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญา การกระทำนั้นมันเป็น การสักแต่ว่า มันเหมือนกับวัตถุนะ

คูสิชีวิตของมนุษย์ในโลกนี้ที่เขาไม่เชื่อศาสนา ที่เขาไม่เชื่อว่านรกสวรรค์มี เขาไม่เชื่อมรรคผลนิพพาน เขาก็ใช้ชีวิตของเขา เหมือนกับสวะนะ เหมือนกับเศษสวะที่มัน

ลอยไปตามน้ำ ผลของวิญญูะที่มันจะหมุนเวียนของมันไป เขาจะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นก็
อีกเรื่องหนึ่ง แต่ชีวิตของเขาไง ชีวิตของเขานี้มันหมุนไปตามนั้น

แต่ถ้าคนเชื่อล่ะ... คนเชื่อแล้วมีครูมีอาจารย์ มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา การ
กระทำสิ่งใดเพราะเราเชื่อ เรามีเป้าหมาย เรามีจุดเริ่มต้น นี่ไงสาระมันเกิดที่นี่ ถ้าสาระ
เกิดที่นี้ละ เรามีสติปัญญา มีการกระทำ มีการแสวงหา แล้วการแสวงหานี้ ทางโลกเขา
แสวงหาสิ่งใด เขาก็ได้ผลตอบสนองสิ่งนั้น ถ้าแสวงหาศัตรู เทียวทำร้ายคนอื่น เดียวเขาก็
มีศัตรูของเขาขึ้นมา ถ้าแสวงหามิตร... แสวงหามิตรเขาก็พยายามจะรักษามิตรของเขาเขา
ทำของเขา ทำใจของเขา รักษาตัวของเราเพื่อประโยชน์กับสังคม เห็นไหม ...นี่แสวงหา
มิตร

ใครแสวงหาสิ่งใด มันก็ได้ผลตอบสนองสิ่งนั้น เราแสวงหาบรรลผลนิพพาน เรา
แสวงหาสิ่งความจริง มันต้องแสวงหาบนหัวใจของเรา ตำรับตำราทางวิชาการ มันชี้
เข้ามาที่ใจทั้งหมด พระไตรปิฎกทั้งตู้ชี้มาถึงในหัวใจของเรา ชี้เข้ามาถึงความรู้สึกของเรา
ถ้าเราศึกษาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็กลับมาในใจของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ
ตามความเป็นจริง มันจะได้บรรลผลเดี่ยวนี่ไง

แต่นี้คู่มือมันมาบวชเป็นพระ มันจะประพฤติปฏิบัติ แต่หัวใจมันยังส่งออกไปเอา
ตำรับตำรา จะไปเอาสาระจากข้างนอก ! มันไม่ย้อนกลับมาที่นี้ !

เขาศึกษากัน เขาศึกษามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เขาศึกษามาเพื่อจะเข้ามาสู่ใจ เขา
ศึกษามาเพื่อค้นคว้าศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อให้มีสติปัญญาขึ้นมา เขาค้นคว้ากันที่นี้ !

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่ที่โคนต้นโพธิ์ ไม่มีตำรา ไม่มีธรรมะ
แม้แต่ตัวเดียว แต่ตรัสรู้ขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนี้ถ้าเราทำ
ความเป็นจริงของเรา สติก็คือสติ ! สติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนไว้แล้ว
ให้ตั้งสติ ! ตั้งสติแล้วพยายามค้นคว้าของเรา ถ้าเราค้นคว้าของเรา เรามีการกระทำของเรา
เห็นไหม

“นี่สาระคุณเกิดที่นี้ ! นานาสาระธรรม !”

มันเป็นธรรมทั้งหมด สติปัญญาในการกระทำ ในการเคลื่อนไหว มันจะเป็นสาระทั้งหมดเลย แต่ในปัจจุบันนี้มันเป็นเรื่องไร้สาระ... “ไร้สาระธรรม” เป็นธรรมะที่ไม่มีสาระ ธรรมะที่ไร้สาระ !

การประพฤติปฏิบัติไม่ต้องทำอะไร ให้เฝ้าถนอมรักษา ให้ดูแลใจไป รักษาใจไป .. รักษาใจไป แล้วรักษาใจนี้รักษาอย่างไร รักษาผู้รู้ รักษาใจนี้รักษาอย่างไร.. นี่ไง มันเป็นมารยาสาไถ มันเป็นเรื่องไร้สาระเพราะเหตุใด “มันเป็นเรื่องไร้สาระ” เห็นไหม

เวลาใครมีความทุกข์มีความยากขึ้นมา ก็ทำสบายๆ มันเป็นมารยาสาไถ มันเกิดมารยาสาไถเพราะเริ่มตั้งแต่เราไม่มีหลักเกณฑ์ของใจ เป็นมารยาสาไถเพราะมันไม่มีสาระ ความไม่มีสาระเพราะใจมันไม่มีสาระ ในเมื่อใจมันไม่มีสาระ แล้วศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า **“ธรรมะคือความว่าง ! ธรรมะคือความเบา ธรรมะคือความสงบ”**

แล้วสิ่งนี้มันเป็นจริงไหม มันเป็นเรื่องที่ซื่อ ! ความจริงมันก็เป็นความจริง ความจริงมันจะเกิดขึ้นมาจากใจของผู้ที่มีสาระ เป็นที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์เรา อย่างนั้นเป็นความจริง ! ความจริงมันมีผลของมัน มีกิจญาณ มีสัญญา มีการกระทำที่เป็นผลขึ้นมาให้รับรู้ เป็นปัจจัยจัดตั้ง คือรับรู้จำเพาะตน

ดูสิ ร้อนก็รู้ว่าร้อน หนาวก็รู้ว่าหนาว นั่นเขารู้โดยผิวหนังนะ แต่ความเป็นจริงเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าความรู้สึกรู้สึกของใจนี้มันมีกระบวนการของมัน มันรับรู้ของมัน แต่ไฉนว่า **“ว่างๆ ว่างๆ”**

ถ้าว่างๆ อย่างนี้ เริ่มต้นก็ปฏิบัติเสขสติ ปฏิเสขสมาธิ ปฏิเสขปัญญา ปฏิเสขทุกอย่าง แล้วก็ทำไป อย่างนั้นมันเป็นการสร้างภาพ ! มันเป็นมารยาสาไถ ! ความเป็นมารยาสาไถมาภาพที่เกิดขึ้นมาของใจใจ เห็นไหม นี่มันเป็นธรรมะอาบยาพิษนะ... อาบยาพิษเพราะอะไร เพราะมันไม่มีสิ่งใดตอบสนองใจตามความเป็นจริง มันถึงเป็นเรื่องไร้สาระ !

อวิชานี้ร้ายมาก อวิชาคือความไม่รู้ เห็นไหม มันไม่รู้สิ่งใด.. มันไม่รู้อะไรละ.. มันไม่รู้จักตัวของมันเอง ไม่มีสาระอะไรเป็นประโยชน์เลย เห็นไหม เพราะความไร้

สาระตั้งแต่เริ่มต้น แต่ไปรู้ธรรมะนะ ไปรู้ธรรมวินัยนะ ไปรู้ในคำรับตำรา เพราะอะไร เพราะสัญชาตญาณ

สัญชาตญาณเกิดจากจิต ความรับรู้เกิดจากจิต พอจิตนี้ออกไปศึกษาธรรมะ นี่ไง มันก็สร้างภาพขึ้นมา สร้างมารยาสาไถขึ้นมากับจิต นี่ไงมันถึงเป็นธรรมะที่ไร้สาระ ! ไร้สาระเพราะคนนั้นไร้สาระ คนนั้นไม่มีคุณค่า คนไม่มีคุณค่าเพราะมันไม่มีอำนาจวาสนาบารมี บารมีอ่อนแอมาก เหมือนกับมดแดงฝ้าพวงมะม่วง มดแดงมันไต่อยู่อย่างนั้น แต่มันไม่เคยได้ลิ้มรสของมะม่วง

นี่ก็เหมือนกัน ว่าศึกษาธรรมะ.. ศึกษาธรรมะ ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติธรรมกัน แต่ไม่เคยเข้าถึงธรรมเลย พอเข้าไปไม่ถึงธรรม มันก็เหมือนกับมดแดงที่มันไต่มะม่วง แล้วมันก็หมุนไปหมุนมาอยู่อย่างนั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน ว่าง.. ว่าง.. มีความสบาย.. ทำไมมันสบาย ปฏิบัติไปแล้วมันสบายละ... เมื่อก่อนนี่เป็นคนที่คุณเกลียดมาก เป็นคนที่เลวร้ายมาก.. เดียวนี้ปฏิบัติแล้วเป็นคนดีหมดเลย..

นี่ไงเป็นคนดีเพราะอะไรละ มันดีเพราะสังคมเขาเห็นสภาพแบบนี้ใช่ไหม มันสร้างมารยาขึ้นมา มันดีก็เป็นดีแบบโลกใจ คนเราที่เกิดมานี้ เห็นไหม คุณดูเวลาจิตมันพาเกิด เกิดมาแล้วก็ได้สถานะภาพของมนุษย์นี้มา

สิ่งที่เป็มนุษย์คือมนุษย์ใจ ทุกคนเหมือนกัน เกิดมาเป็นคนเหมือนกันหมดเลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเทียบคนนะ

มनुสสเปโต คือมนุษย์เปรต...

มनुสสเดรัจฉาโน คือมนุษย์สัตว์..

มनुสสเทโว คือมนุษย์เทวดา...

เวลาการเกิดนี้เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ความรู้สึกจิตใจมันแตกต่างกัน ความเป็นสัตว์มนุษย์.. ความเป็นเทวดาในมนุษย์.. ความเป็นเปรตในมนุษย์.. นี่มันเป็นที่ไหน มันเป็นที่หัวใจใจ ! มันเป็นที่ใจไปคิดอย่างนั้น ใจทำอย่างนั้น ใจกระทำอย่างนั้น

นี่ไงเวลาเกิด เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน นี่ไงสภาวะการเกิดเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน ทีนี้เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาเกิดมาเป็นพระอรหันต์ เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา มันก็เป็นเหมือนกัน แต่เหตุที่มันจะเป็นละ

นี่ไงถ้ามันมีสาระคุณ คือคนเป็นมนุษย์สเทโว... แม้แต่เป็นมนุษย์ก็เป็นเทวดา เทวดาเขามีความเมตตา เทวดาเขามีหัวใจที่เป็นธรรม เขาทำไปเพื่อประโยชน์ของเขา เขามีสติปัญญาของเขา

แต่มนุษย์สัตว์ ! คุณสัตว์สิ เวลาสัตว์เดรัจฉาน.. มนุษสเดรัจฉานโน สัตว์ดีก็มี สัตว์กตัญญูก็มี สัตว์ที่มันทำร้ายคนก็มี นี่มนุษย์สัตว์.. แต่สัตว์มันจะดีขนาดไหน มันก็เป็นสถานะของสัตว์

จิตใจที่มันเป็นมนุษย์สเดรัจฉานโน มันไม่คิดถึงเรื่องที่เป็นคุณธรรม ที่พ้นจากความ เป็นสัตว์ แล้วความเป็นสัตว์ เห็นไหม สัตว์มันทำร้ายกัน สัตว์มันปกป้องกันด้วยสถานะของสัตว์ แต่ธรรมนี่มันเหนือสัตว์ใจ ! มันเป็นสัตว์ผู้ซื่อ แต่ธรรมเป็นธรรมของมนุษย์ ถ้าเป็นมนุษย์ขึ้นมา มันจะมีสติปัญญา พอมีสติปัญญาขึ้นมาแล้ว มันจะเข้าไปสู่ธรรม..

ถ้าเข้าไปสู่ธรรม เห็นไหม นี่พอเข้าไปสู่ธรรม ถ้าจิตใจมันมีพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ พอมีการกระทำขึ้นมา การกระทำด้วยสมอง การกระทำด้วยคุณธรรม ถ้าการกระทำด้วยคุณธรรมนี้ คุณสการเสียดละ การให้โอกาสคน การให้โอกาสนะ เดินสวนทางกัน ให้ทางกันนี่ก็เป็นบุญแล้ว

นี่ถ้ามันเป็นมนุษย์.. มนุษย์ที่มันมีวุฒิภาวะ มันทำสิ่งใดจะเป็นนานาสาระธรรม นานาสาระทุกสิ่งทุกอย่าง

“นานาสาระธรรม” มันเป็นธรรม เป็นคุณธรรม.. เป็นคุณธรรมให้จิตใจดวงนั้น จิตใจที่มีการแสดงออกอย่างนั้น มันมีสติปัญญา มันมั่นคงของมัน มันรู้ผิดชอบชั่วดี มันไม่บอกว่าว่างๆ ว่างๆ มันไม่ใช่เรื่องไร้สาระแบบที่กิเลสมันอ้างธรรม

ถ้าเป็นอย่างนั้น มันเป็นเรื่องไร้สาระ ที่กิเลสอ้างธรรมเพราะ ! เพราะไม่มีสติ ไม่มีสติแยกถูกแยกผิด ว่าสิ่งใดเป็นความผิด สิ่งใดเป็นความถูก แล้วเวลาสิ่งใดเป็นความผิด

ความถูกของสัตว์ มนุสสเคราะห์จนาโน.. มนุสสเทโว สิ่งใดที่เป็นความผิดความชั่วของจิตใจ คือกิเลสตัณหามันอยู่ในหัวใจ การแสดงออกมานี้ เป็นมารยาสาไถ เป็นมารยาภาพที่การแสดงออก

แต่จิตใต้สำนึก จิตที่มันคิดเห็นแก่ตัว จิตที่มันคิดแต่ผลประโยชน์ จิตที่มันเสียสละ เห็นใหม่ นั่น.. มันเกิดจากตรงนั้น ถ้ามันเกิดจากตรงนั้น นี่เวลาทำสติ เวลาที่มีสติปัญญา มันจะเข้าถึงที่นั่น มันจะเข้าสู่ภาวะ เข้าสู่ภพ เข้าสู่ใจ

ฉะนั้น ถ้าเราประพฤติปฏิบัติโดยไร้สาระ มันเป็นธรรมที่ไร้สาระ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทางวิชาการมันมีอยู่... มันมีอยู่ เห็นใหม่

นี่ศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ๘... มันก็สร้างภาพทำให้เหมือน แต่มันไม่เป็นความจริง มันเลยเป็นธรรมที่ไร้สาระ ! ไร้สาระเพราะคนๆ นั้นไร้สาระ แล้วถ้าคนๆ นั้นมีห่มุคคณะ มีผู้นำที่ไร้สาระ กระบวนการของความไร้สาระ มันจะเป็นกระบวนการที่เป็นกระแสที่ใหญ่มาก เพราะเป็นกระบวนการที่ไร้สาระ ไม่มีสาระการตรวจสอบ ไม่มีสาระจากหัวใจที่แบ่งแยกถูกแยกผิด

เรื่องที่เป็นกิเลส มันชอบกิเลส จิตใจของคนที่เป็นกิเลส จิตใจของคนที่มีวิชาครอบงำอยู่โดยธรรมชาติ คนเกิดมาทุกคนมีวิชา คนเกิดมา แม้แต่เจ้าชายสิทธัตถะ เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ก็มีวิชาครอบงำมา “เวลาเจ้าชายสิทธัตถะมาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นั่นได้ฆ่าวิชาจากวิชา”

วิชาคืออะไร วิชาคือมรรคญาณที่เข้าไปทำลาย พอทำลายสิ่งนั้นขึ้นไป นั่นไปถึงพ้นจากความไม่รู้ แต่ความไม่รู้นี่วิชามันครอบงำในหัวใจ ศึกษาธรรม.. ศึกษาธรรมแล้วแอบอ้าง แอบอ้างเพราะอะไร เพราะจิตใจที่มันไม่มีสาระไม่มีคุณค่า มันโพล่เห็นใหม่ โพล่เป็นน้ำตาลเคลือบยาพิษ แล้วก็อ้างธรรมะ.. อ้างธรรมะ แต่ไม่มีสาระในใจ มันเป็นธรรมที่ไร้สาระ

“แต่ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนาในหัวใจ มันจะเป็นนานาสาระธรรม เป็นธรรมทั้งหมด ! เป็นธรรมทั้งหมดเพราะมันมีคุณธรรมในใจ”

มีคุณธรรมในหัวใจ เห็นใหม่ การกระทำของเรา การเคลื่อนไหวของเรามันจะเป็นธรรม.. ถ้าเป็นธรรมแล้ว ตั้งสติก็เป็นธรรม ทำสมาธิมันก็จะเป็นธรรม แม้ศึกษาธรรมขึ้นมา ก็ศึกษาขึ้นมาเพื่อสลัดสังเวช

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาพูดถึงธรรมะ นี้จะพูดถึงตัวเลขธรรม สลัดเลขธรรมนะ ด้วยความเอื้อเฟื้อ ด้วยความเผื่อแผ่ ด้วยความมกน้อย ด้วยมีการกระทำ เพราะอะไร เพราะมันขัดเกล้าไง มันขัดเกล้ากิเลส

เวลาพูดถึงใด ทำสิ่งใด ทำเพื่อให้ตบะธรรมแผดเผากิเลส ถ้าแผดเผา มันนี่คือคนที่มีการแต่เราดูคนที่มีการเป็นคนที่ยกยาก คนที่มีการไม่คลุกคลี คนที่มีการไม่มีสิ่งใดปรนเปรอ แต่เขามีตบะธรรม.. ตบะธรรมที่มันแผดเผาภิเลสของเขา นั่นล่ะมันจะเป็นสาระ ! เป็นสาระตั้งแต่มีสติปัญญาเห็นใหม่

พอมีสติปัญญา เราทำสิ่งใดจะไม่กระทบกระเทือนตัวเราก่อน เพราะเราจะหลบ เราจะหลีก แล้วสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับหมู่คณะ เป็นประโยชน์กับสังคม คู่มืออย่างเช่น พระโพธิสัตว์ ความเป็นสาระที่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดทุกภพทุกชาติก็เป็นผู้ที่เสียสละ เป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์กับสังคม เพราะพระโพธิสัตว์มีสิ่งที่ทำขึ้นมา

พระโพธิสัตว์ พุทธภูมิ แต่ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ มันก็เป็นปุถุชน มันก็มีภูมิผิดได้... มันมีภูมิผิด สิ่งต่างๆ นี่เป็นเรื่องของโลก เห็นใหม่ แต่ถ้าเรามีสาระของเรา มันเริ่มต้นจากเรามีสาระ มันถึงจะเป็นประโยชน์กับเรา แต่ถ้าเราไม่มีสาระนะ..

“ธรรมะไร้สาระ” เป็นคนไร้สาระ ทำแต่เรื่องไร้สาระ ปฏิบัติธรรมขึ้นมา ก็ไม่มีสาระสิ่งใดตกผลึกในหัวใจเลย มันสักแต่ว่า.. สักแต่ว่ากระทำ ไม่ได้ผลตามความเป็นจริง แต่ก็พยายามเทียบเคียงธรรมะนะ

แต่ถ้าเรามีสติของเรา เรามีปัญญาของเรา ใครจะทุกข์ใครจะยาก มันเป็นเรื่องของทุกๆ คนนะ แต่เรื่องของเรา เป็นเรื่องของเรา เราจะต้องมีสติของเรา มีปัญญาของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา สิ่งนี้มันแก้ไขเรานะ มันมีการแก้ไข มีการกระทำ ถ้าเราแก้ไขเราได้ เรากระทำของเราได้ เห็นใหม่ นี่ตบะธรรมนะ ธรรมจะเกิดกับเรา !

ถ้ามีสติมีปัญญา เวลากิเลสมันเร้าร้อนขึ้นมา มันไม่ยอมใคร มันจะเอาแต่เอาชนะ
 คนคนอื่น แล้วการเอาชนะของคนอื่น มันเป็นผลของกิเลสทั้งนั้นเลย แล้วผลของ
 กิเลส เอากิเลสไปแก้กิเลสมันจะเป็นไปได้ไหมล่ะ เขามีแต่เอาธรรมแก้กิเลส เห็นไหม

“นานาสาระธรรม” มันเป็นสาระที่ถ้ามีสตินะ แต่ถ้าขาดสติมันจะไป เวลา
 เราขาดสติ แล้วเราประพฤติปฏิบัติ เขาว่าเป็นธรรม... เขาว่าเป็นธรรมเพราะอะไร
 เพราะมันไม่มีเหตุมีผลใช่ไหม พอขาดสติ... คุณดูอย่างว่าเชื่อกขาดนี้ใครควบคุมมันได้
 มันจะไปตามแรงลม

ความรู้สึกความนึกคิดของใจ ถ้ามันขาดสติ สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้มันมีสิ่งใดเป็น
 ประโยชน์กับมัน เหมือนว่าที่เชื่อกขาด คือเราควบคุมไม่ได้ เราควบคุมสิ่งใดไม่ได้เลย
 ว่านี่พอเวลาเชื่อกมันขาดแล้วมันไปตามกระแสลม มันจะไปตกที่ไหนก็ไม่รู้

ความรู้สึกความนึกคิด ตรีกในธรรม ! ถ้าเราขาดสติ มันว่ามันเป็นพระอรหันต์
 ว่าง.. สบายไปหมดเลย

“นี่เพราะมันขาดสติ มันเลยเป็นสิ่งที่ไร้สาระ”

แต่ถ้ามีสติละ... พอมีสติขึ้นมาจะ ทำอะไรก็จะเป็นความทุกข์ยากไปหมดเลย
 เพราะมันรับรู้ เห็นไหม คุณดูเราจะเอว้าวขึ้นสู่อากาศ เรามีเชื่อกของเรา เราจะเอาตามใจ
 เราไม่ได้หรอก ขนาดของเชื่อกมันสั้นมันยาว ความรู้สึกมันจะขึ้นสูงขึ้นต่ำ นี่เพราะเชื่อก
 เรามีสั้นหรือยาวเท่านั้น แรงลมมีมากขนาดไหน สิ่งนี้มันมีอุปสรรคไปหมด เห็นไหม แต่
 ถ้าว่าเชื่อกขาด แล้วเราเอว้าวโยนขึ้นไปบนอากาศ ไม่มีสิ่งใดตอบสนองกับ
 ผลประโยชน์อันนั้นเลย

นี่ไงผู้ที่ไร้สาระ ธรรมะไร้สาระ ! มันไม่มีสิ่งใดเป็นผลตามความเป็นจริง !

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เห็นไหม พอเรามีสติก็ลำบากลำบากไปทุกอย่าง เพราะมันรู้
 เห็นหมด ทุกข์ก็รู้ว่าทุกข์ เวลาเรานั่งสมาธิไป กำหนดพุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ
 มันจะลงพุทโธหรือไม่ลงพุทโธก็แล้วแต่ เรารับรู้ทั้งนั้นแหละ แล้วทุกข์ยากมาก มัน
 ไม่ได้ตั้งใจ มันเป็นของซึ่งหน้าเห็นไหม

พุทโธ พุทโธ พุทโธนี้ จนนจิตมันมีสติปัญญาของมันขึ้นมา จิตละเอียดอ่อนมาก น้อยขนาดไหน แล้วจับปลัดจับผลู สมาธินี้เข้าได้ยาก... เข้าได้ยากเพราะอะไร เพราะเรามี ตัณหาความทะยานอยาก เรามีความไม่รู้จริงในหัวใจของเรา แล้วเราก็ทำโดยความไร้ สาระกันมาตลอด เพราะสิ่งที่ไร้สาระมันสะดวกสบาย มันไม่มีสติควบคุม ! ไม่ต้องทำสิ่ง ใด ! แล้วมันจะหายไปเลย เป็นพระอรหันต์ ! ว่างหมดเลย... ไร้สาระ !

แต่ถ้าจะทำสาระ ทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมา “นานาสาระธรรม” คือเก็บเล็ก ผสมน้อย การกระทำของเราเนี่ย มาจากการเก็บเล็กผสมน้อย

การเกิดเป็นมนุษย์นี้เพราะมีอริยทรัพย์เป็นทรัพย์สมบัติของเรา “ อริยทรัพย์ ” ทรัพย์ความเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ เราสร้างได้บุญกุศล มาขนาดนี้แล้ว พอเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว หาอยู่หากินทางโลกกันก็ลำบาก เวลาบวชเป็น พระเป็นเจ้าขึ้นมา เห็นใหม่ เราจะประพฤติปฏิบัติก็ลำบาก มันลำบากไปทุกอย่างเลย แต่ ลืมไปว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้ เราได้สร้างบุญกุศลมาพอสมควรแล้ว

สิ่งที่สร้างบุญกุศลมาพอสมควรแล้วนี้ จะทำสิ่งใดเรามีสติปัญญาของเรา เรามีสติ ตั้งมั่น ทำสิ่งใดมันชัดเจนใจ คนมีสติ เห็นใหม่ จับของร้อนก็รู้ว่าร้อน จับของเย็นก็รู้ว่า เย็น

จิต.. เวลาเรามีสติปัญญาขึ้นมา กำหนดพุทโธมันก็รู้ว่ากำหนดพุทโธ พอมัน กำหนดไม่ได้ มันหายไปโดยไม่มีสติปัญญา เรารู้มัน.. นี้ถ้ามีสติ ทำสิ่งใดมันจะรับรู้ต่อ หน้าชัดเจน !

ความเป็นไป... กำหนดพุทโธ พุทโธจะลงได้มากได้น้อย หรือมันลงไม่ได้ ถ้ามัน ลงไม่ได้นี่เพราะเหตุใด มันก็หาเหตุหาผลว่าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ ทำไมองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนว่ากรรมฐาน ๔๐ ห้อง ให้ทำศีล สมาธิ ปัญญา... ถ้าทำศีล สมาธิ ปัญญาแล้ว เราก็เริ่มทำมา แต่ทำไมมันไปไม่ได้ มันไปไม่ได้เพราะกิเลสเราแก่กล้า กิเลส ตัณหาความทะยานอยากของเรานี้มันปิดกั้นทั้งหมด

จะนั่นทำสิ่งใดไป เห็นไหม คุณเขาโค่นต้นไม้ทั้งต้นเลย เขาจะเอามาสร้างบ้านสร้างเรือน กว่าเขาจะเลาะกิ่งของเขา เขาจะทำให้เป็นท่อนซุง กว่าเขาจะเลื่อยมาทำเป็นไม้พื้นไม้ใช้ประโยชน์ เขาต้องลงทุนลงแรงขนาดไหน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราทำสมาธิ สมาธิจะมาจากฟ้า.. ทุกอย่างจะเป็นไปหมดเลย.. อย่างนั้นมันสร้างภาพหมดโดยความไร้สาระ มันไม่เป็นประโยชน์กับอะไรเลย เป็นประโยชน์อย่างเดียวคือหลอกตัวเอง.. หลอกตัวเองว่าตัวเองมีสมาธิ ! หลอกตัวเองว่าตัวเองมีปัญหา ! หลอกไปเรื่อยๆ เพราะความไร้สาระ มันเลยไม่เป็นสาระ เห็นไหม

แล้วกิเลสก็หลอกอีกชั้นหนึ่ง มันก็วังวนอยู่ในอวิชชา วังวนอยู่กับการอยู่ในกิเลส เพราะมันเกิดมาจากความไร้สาระ เกิดจากวุฒิภาวะของจิตอ่อนแอ แล้วเกิดในสังคมที่อ่อนแอ สังคมที่มีความมั่งง่าย สังคมที่ชิงสุกก่อนห่าม สังคมที่อยากได้สิ่งใดมาด้วยความง่าย ๆ อย่างนั้นมันไม่มีในโลกนี้ แต่ก็สร้างกันว่ามี สร้างกันขึ้นมาว่าให้มันสมความปรารถนาของสังคมของเขา แต่มันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงนะ เราตั้งสติ ! เราต้องตั้งสติแล้วพยายามทำของเรา เราเกิดมาจากไหนล่ะ จิตปฏิสนธินี้มันมาจากไหน มันมาเกิดในไขเจนนมาเป็นเรานี้มันมาอย่างไร เกิดก็ไม่ว่าเกิด พ่อเกิดมาแล้วพ่อแม่ก็ตั้งชื่อให้ พ่อแม่เลี้ยงดูมา บวชขึ้นมาก็เป็นพระ พระไร้เดียงสา ! บวชเข้ามาแล้วก็ยังไร้เดียงสา ยังอ่อนแออยู่ แต่อวดรู้ ! อวดว่าเป็น !

นี่ไม่มีการศึกษา ถ้ามีการศึกษา เห็นไหม บวชเข้ามาแล้วต้องมีการศึกษา... มีการศึกษาว่าสิ่งใดควรไม่ควร สิ่งใดเป็นหรือไม่เป็น นี่มันศึกษาได้ เพราะคนนี้มีหุมีตา คนนี้เป็นคนฉลาดนะ เห็นเขาทำก็รู้ว่าเขาทำ เห็นเขาทำแล้วเปรียบเทียบได้ ตำรับตำราก็มี ครูบาอาจารย์ก็มี แล้วส่งต่อกันมานี้มันก็ตรวจสอบทดสอบได้ทั้งนั้นแหละ สิ่งนี้มันทดสอบได้ ถ้ามีหุมีตา ถ้ามันอยากเอา ถ้ามันเป็นไปจริง มันต้องการเป็นสาระคุณนะ ต้องการสาระธรรม ต้องการสิ่งที่เป็นประโยชน์ มันศึกษาได้ทั้งนั้นแหละ

คนนี้เป็นคนฉลาด คนจริงๆ นี่รับรู้ได้หมดเลย หัวใจนี้ ถ้ามีสติปัญญา มันเก็บประโยชน์ได้ทั้งนั้นแหละ แต่มันจะเอาประโยชน์หรือจะเอาโทษล่ะ ถ้าจะเอาโทษ เห็นไหม คือเอาความมั่งง่าย เอาความพอใจของตัวเอง มันก็เป็นเรื่องไร้สาระ มันเป็นเรื่องไร้สาระอยู่แล้ว แล้วจิตใจนี้มันเป็นกิเลสอยู่แล้ว มันเข้ากันง่ายเลย

แต่เวลาศึกษารธรรมขึ้นมา ศึกษาขึ้นมามันก็จิตใจเราทั้งนั้นแหละ พระพุทธเจ้าสอนให้ถือศีล พระพุทธเจ้าสอนให้มีศีลขึ้นมาก่อน ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติขึ้นมา ทำสิ่งใดขึ้นมามันก็เป็นประโยชน์กับตัวมัน

แต่ถ้ามันไม่เป็นปกติ เห็นไหม คุณอย่างเช่นข้าวเปลือก ทำไมเขาต้องมาสีก่อนล่ะ ทำไมเขาต้องเอาแกลบออก ทำไมเขาไม่กินทั้งแกลบล่ะ ทำไมเขาต้องสีข้าว ทำไมเขาต้องทำประโยชน์

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดดีๆ ความคิดโดยความไร้สาระ ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์เลย มันเอาสิ่งนี้มา มันก็เหมือนกินข้าวพร้อมกับแกลบ กินข้าวเปลือกแล้วบอกว่าอร่อยมาก กินข้าวเปลือกนี้ กินแล้วอุดมสมบูรณ์ ร่างกายแข็งแรง ความเป็นจริงทางโลกนี้เป็นไปได้ไหม มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ ในการที่มันจะบรรลุธรรม ในการที่เราจะพ้นจากทุกข์ นี่มันมีเหตุมีผลของมัน ข้าวเปลือกก็ต้องสีก่อน สีแล้วก็ยังกินไม่ได้ ต้องหุงมันอีก แล้วถ้าหุงไม่สุก สุกแล้วถ้าเกิดมันไหม้ อย่างนั้นมันก็กินไม่ได้... มันต้องเป็นข้าวสุกที่มันสวย ที่มันพอดีกับการกิน

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราที่ควรแก่การงาน มันควรแก่การงานอย่างไร ทำอย่างไรมันถึงจะเป็นประโยชน์ เป็นสาระคุณขึ้นมา

มันมีขั้นมีตอนนะ พระพุทธเจ้าปฏิบัติมาก่อน พระพุทธเจ้าสัมผัสลูกลูกหลานมาก่อน พระพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มาทั้งนั้นแหละ สิ่งใดที่เป็นทางออก เห็นไหม พระพุทธเจ้าจะหาทางออกให้ได้ก่อน แต่ก็หาทางออกไม่ได้ จนย้อนกลับมา พระพุทธเจ้ามาแก้ที่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง แล้ววางธรรมและวินัยไว้เป็นบุคลาธิษฐาน เป็นคำบอกเล่า เป็นแบบอย่าง

แต่เวลาทำจริงๆ ขึ้นมานี้ สติเป็นอย่างไร... สมาธิเป็นอย่างไร.. ปัญญาเป็นอย่างไร... ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบ่งปัญญาไว้ถึง ๓ อย่าง

สุดมยปัญญา คือการศึกษา... ทางวิชาการทางโลกนี่คือการศึกษา แต่สุดมยปัญญาฆ่ากิเลสไม่ได้!

จินตมยปัญญา คือจินตนาการด้วยสมาธิ จินตนาการด้วยการสร้างภาพ ถึงจะจินตนาการด้วยการมีสติ มันก็ยังไม่กิเลสไม่ได้ ! แต่จินตนาการที่มีเหตุมีผล จินตนาการที่มีข้อมูลรองรับ ด้วยจิตที่มันสงบเข้ามา นั่นล่ะอย่างนั้นมันก็ไม่กิเลสไม่ได้ !

แล้วภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไรล่ะ “ภาวนามยปัญญา ! ภาวนามยปัญญาที่ชำระกิเลส” นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบ่งปัญญาไว้ถึง ๓ ขั้นตอน ปัญญา ๓ ประเภท ! แล้วมันจะเข้าสู่ความจริงด้วยวิธีการอย่างไร

ฉะนั้นเราตรึกขนาดไหน เราคิดขนาดไหน มันก็เป็นจินตนาการทั้งนั้นแหละ มันเป็นไปได้หรือ ! เป็นไปไม่ได้ มันยังไม่กิเลสไม่ได้ !

นี่ไงเพราะความรู้สึกระงับของจิต เพราะจิตไร้สาระ มันถึงเอาสิ่งต่างๆ ให้เข้ากับ ความพอใจของตัว อย่างนั้นมันก็ไม่มีอะไรเป็นสาระขึ้นมาเลย...

แต่เพราะเรามีครูมีอาจารย์ เห็นใหม่ เวลาเราบวชเข้ามาแล้ว เราจะต้องมีหูมีตา หู ตาที่สำคัญมาก เพราะเรามาศึกษา เราจะมาแก้กิเลส เพราะกิเลสมันอยู่ที่ในใจของเรา ใจของเราเนี่ยมันเอาจริงเอาจัง มันจะต้องการความสะดวกสบายของมัน ตามนิสัยของมัน ตามสันดานที่มันเกิดตายเกิดตาย เพราะผลของวิญญูะมันเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้นพอเรามีสติขึ้นมา สติมันจับสิ่งใด พอมีสติแล้วจับสิ่งนั้นดู.. พอดูแล้วมันแก้ไข ชัดเกล้า.. แต่ความแก้ไขชัดเจนนี้มันไม่ยอมรับหรือ มันไม่ต้องการ เห็นใหม่ นานาสาระคุณ ! นานาสาระธรรม !

มันจะเป็นประโยชน์กับเรานะ สาระคุณนี้เป็นคุณประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นธรรม ก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ไปสังเกตอย่างนี้ ไปประพฤติปฏิบัตินี้ก็ไปสังเกต ไปทดสอบ แล้วปฏิบัติตาม แล้วมันได้ผลใหม่.. ไม่ได้ !

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ นี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นตามความเป็นจริง แต่มันเป็นตามความเป็นจริงของเราหรือเปล่าล่ะ เราไม่จริงเพราะเรามันไร้สาระไป

ใจเราไร้สาระเพราะใจเราไม่มีสมาธิ ใจเราไร้สาระเพราะใจเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ เพราะมันไม่มีสาระสิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับมันเลย แต่มันว่ามันจะเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ได้เหมือนการถ่ายเอกสารเลย ได้ก็อบปี่มาเลยว่าเป็นธรรม.. เป็นธรรม นี่มันถึงไร้สาระไป

แต่ถ้ามันจะเป็นคุณล่ะ.. ถ้ามันจะเป็นประโยชน์ล่ะ.. ถ้ามีสติขึ้นมา เห็นไหม พอจิตพุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่มันมีการเปลี่ยนแปลง

จิตเราร้อน จิตทุกข์ยาก มันก็รู้ ถ้ามันเอาตัวจิตไว้ไม่ได้ ถ้ามันสงบเข้ามาไม่ได้.. ยิ่งปฏิบัติเท่าไรก็ยิ่งร้อน มันก็ต้องร้อนอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ ดูอย่างเช่นนักกีฬาปฏิบัติใหม่ นักกีฬาฝึกหัดใหม่สิ เก๋ๆ กังๆ ไปทั้งหมดเลย เหมือนคนจะทำไม่เป็นนะ แต่ถ้าเขาฝึกฝนของเขาไป เขาปฏิบัติของเขาไป เขามีความชำนาญ เขาทำของเขาได้ตามความเป็นจริง เขาจะเป็นเจ้าของแชมป์เลย เขาทำได้ตามความเป็นจริงของเขาเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน เราพุทโธแล้วจิตใจมันลุ่มๆ ดอนๆ มันเป็นไปไม่ได้ขนาดไหนก็แล้วแต่ อันนี้มันเป็นเพราะกิเลสตัณหาของเรา แต่ไอ้พุทโธนี้ไม่ได้ทำลายเรา สิ่งที่เป็นสติปัญญาไม่ได้ทำลายเรา แต่สิ่งที่ทำลายเรานี้ เพราะความมั่งง่ายของเรา ! เพราะความไม่จริงไม่จังของเราเท่านั้นเลย แล้วยิ่งถ้าไร้สาระ มันไม่ยอมรับความเป็นจริง มันยิ่งไร้สาระยิ่งหมดหวังไปเลย

แต่นี้เพราะเรามีสาระ.. เรามีสติปัญญา เราพยายามทดสอบของเรา ตรวจสอบของเรา แล้วพยายามปฏิบัติของเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา มันมีสติมา มีสติพุทโธ พุทโธ พุทโธไป จิต.. ถ้ามีคำบริกรรม จิตมีการกระทำ มันเปลี่ยนแปลงของมัน เข้าไปสู่ความสงบของมัน ด้วยความสงบในตัวของมันนะ

แต่ในปัจจุบัน ในการประพฤติปฏิบัตินี้ เวลาเราพุทโธ เรามีสติปัญญา เราบังคับให้มันเป็นไปอย่างที่เราปรารถนา ถ้าเราบังคับให้เป็นอย่างที่เราปรารถนา อย่างนั้นมันไม่เป็น ! มันไม่เป็น นี่มันเป็นสัญญาอารมณ์เพราะมีการบังคับ มีการบังคับให้จิตเป็นอย่างไร เราสมความปรารถนา ด้วยคำบริกรรมแค่เพียงดูๆ คลำๆ เห็นไหม

มันถึงไร้สาระตรงนี้ไง มันไม่มีสาระเพราะมันไม่เป็นความจริง ! แต่ถ้ามันมีสาระ .. ถ้ามันเป็นสาระ คือเราพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธเข้าไป พอพุทโธเข้าไปนี้ จากสัญญา อารมณ์เหมือนกัน จากจิตเหมือนกัน จากความคิดเหมือนกัน แต่เพราะเรามีความมุ่งมั่น เรามีสติปัญญาของเรา พอพุทโธ พุทโธ เห็นใหม่ พอจิตมันมีค่าปริกรรม จิตมันก็มีที่เกาะ

มันก็เหมือนเด็กมันยังเดินไม่เป็น เวลามันจะเดินมันก็อาศัยเดินเกาะไปตามราว ไม้ไผ่ ราวต่างๆ ที่เขาทำให้เด็กฝึกหัดเดิน

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันพุทโธ พุทโธ พุทโธไป เห็นใหม่ คือมันเกาะค่าปริกรรม ถ้า จิตมันเกาะค่าปริกรรม นี่คือการสะสมของมัน แล้วพอเด็กมันเดินได้นะ มันจะไม่อาศัย ราวไม้ไผ่ที่เขาทำไว้ให้เกาะนั้นเลย แต่ก่อนที่มันจะเดิน มันก็ต้องอาศัยราวนั้นเกาะไป ก่อน เกาะฝึกหัดจนมันมั่นใจของมันว่า มันเดินได้นะ มันจะหัดปล่อยมือ แล้วมันจะเดิน ของมันไปเอง

พุทโธ พุทโธ พุทโธนี้ จิต... มันก็เกาะค่าปริกรรมของมันไป จิตมันเกาะค่า ปริกรรมของมันไปบ่อยครั้งเข้า.. บ่อยครั้งเข้า จนมันมั่นใจว่ามันเดินได้เอง เห็นใหม่ มัน เดินได้เอง ไม่ต้องอาศัยไม้ไผ่เป็นเครื่องอาศัย

นี่ไงพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนจิตมันเป็นอิสระของมันขึ้นมา จนจิตมันเข้าสู่ ความเป็นสาระ เข้าสู่ความเป็นธรรม เป็นสาระธรรมของใจ มันรู้ของมัน ! มันรู้ของมัน โอ้โฮ.. มันจริงของมัน มันรับรู้ของมัน

อันนี้ต่างหาก มันถึงจะออกไปใช้ปัญญา อันนี้ต่างหาก เวลามันออกพิจารณาสิ่ง ใด มันจะเข้าสู่กิเลส.. สู่กิเลสเพราะอะไร คุณิเด็กที่มันเดินไม่ได้ หรือเด็กเวลาที่เขาเดิน แล้วต้องอาศัยไม้ไผ่ ไม้ไผ่กับเด็กนั้นต้องอยู่ด้วยกันใช่ไหม

เวลาจิตนี้ะมันไม่แสดงตัวของมัน มันมีแต่ความคิด มันมีความคิดนะ... จิตมันมี ความคิด “ความคิดไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ความคิด” เพราะจิตมันเป็นพลังงาน จิตมันเป็นตัว จิต แต่ความคิดมันเกิดจากจิต แล้วมันไปด้วยกัน เหมือนเด็กเวลามันเดินไปไหนมันต้องมีราวเกาะเดินไปตลอด แล้วมันจะมีที่ไหนที่มีราวให้เกาะเดินไปทั้งประเทศละ มัน เป็นไปไม่ได้ใช่ไหม

นี่พูดถึงวัตถุใด แต่ถ้าเป็นความคิดนี่มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะมันมีพลังงานกับความคิดนี้ตลอดไป มันเป็นสอง มันขวางไปหมดใจ มันขวาง... เพราะถนนหนทางนี้ เขาเอาไว้ให้รถวิ่งนะ เราจะไปขวางถนนไม่ได้หรือ รถมันจะชนเรา

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดกับจิต มันเข้าสู่ธรรมะไม่ได้ มันขวางไปหมด ! แต่ถ้าเราพุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นใหม่ พุทโธจนจิตมันสงบ เหมือนมันปล่อยราว มันไปเฉพาะจิตคือจิตมันไปไหน มันไปโดยที่ไม่มีสิ่งใดขวาง พอจิตมันเริ่มสงบเข้ามา มันออกใช้ปัญญาของมัน มันเข้าสู่ธรรม เข้าสู่รรค ๘ เห็นใหม่

คำริชอบ.. งานชอบ.. เพียรชอบ.. สมาธิชอบ.. นี่มันจะเข้าสู่กระบวนการตามความเป็นจริง ! ถ้ามันเข้าสู่กระบวนการตามความเป็นจริง นี่มันเพราะเหตุใดละ ทำไมมันถึงเข้าสู่กระบวนการตามความเป็นจริง เพราะนานาสาระธรรมไง !

นานาสาระธรรมเพราะมีสติ มีปัญญา แล้วมีสติปัญญาในขั้นใด ปัญญาในขั้นของสมณะ ปัญญาในขั้นของการรักษาตัวเอง ถ้ามีสติมีปัญญารักษาตัวเอง จนตัวเองเป็นอิสรภาพ ตัวเองไม่มีสัญญาอารมณ์เป็นสอง ถ้าตัวเองมีสัญญาอารมณ์เป็นสอง สิ่งใดที่คิดขึ้นมา นี่คิดจากพลังงาน มันเลยไร้สาระ เพราะ ! เพราะสิ่งที่เป็นความคิดเกิดจากจิต แล้วมันคิดเรื่องธรรมะ คิดว่าว่าง.. คิดไปตามความพอใจ.. มันเลยไร้สาระเลย ! ไร้สาระเพราะไม่มีกวางสวะ ไม่มีกพ ไม่มีฐิติจิต ไม่มีเรา คือไม่มีบุคคล ไม่มีตัวจิต ไม่มีสิ่งใดให้เป็นเกร็ดประโยชน์ เป็นสาระ

ทั้งๆ ที่มันมี ! ความคิดทั้งหมดออกจากจิต เกิดจากเจตนา มีความคิดนี้เป็นเจตนา เจตสิกมันออกไปจากใจ... ออกไปจากใจ แล้วออกไปเป็นธรรมชาติ ออกไปเป็นสัตยชาติญาณ ออกไปเป็นผลของวิญญู ออกไปเพราะเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์มีความคิด มันเลยเป็นเรื่องไร้สาระ !

ทั้งๆ ที่เกิดเป็นมนุษย์ ควรจะมีประโยชน์ การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ แล้วถ้าใช้ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ โดยสติปัญญา การใคร่ครวญ การรู้คั่นนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ขึ้นมา... สติปัญญาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม.. นี่ก็คือกายกับธาตุ ๔ และขันธ ๕ นี้แหละ

ธาตุ ๔ และชั้น ๕ เวลาจิตที่มันสงบแล้ว กลับมาวิปัสสนา กลับมาใช้ปัญญา ไคร่ครวญในสติปัฏฐาน ๔ ก็ไคร่ครวญในกายในจิตเรานี้แหละ สิ่งที่เกิดมานี้มันมีคุณค่า แต่เราใช้กันไม่เป็น เพราะเราใช้กันด้วยมารยาสาไถ มันเลยเป็นเรื่องไร้สาระเลย ทั้งๆ ที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ แต่เพราะมีครูมีอาจารย์ แต่เพราะมีการประพฤติปฏิบัติ แต่เพราะมีสติปัญญา นี้มันจะเป็นสาระขึ้นมาทันที ! เป็นสาระขึ้นมาทันทีเลย

แต่เป็นขึ้นมาเพราะด้วยความทุกข์ ความยาก ความเพียร ความเพียรชอบ ความวิริยะอุตสาหะของการกระทำ มีความวิริยะอุตสาหะขึ้นมา เห็นใหม่ มันถึงเป็นนานาสาระธรรม เก็บเล็กผสมน้อย นานาสาระ ทุกกิริยา ทุกอิริยาบถ ทุกการกระทำ มีสติปัญญาไคร่ครวญ นี้เป็นประโยชน์หมด

เวลาพระที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์นะ สำเร็จในท่าหนึ่ง สำเร็จในท่าเดิน สำเร็จในท่ายืน สำเร็จในท่านอน เห็นใหม่ “ นี้อิริยาบถ ๔ ”

อิริยาบถนะ... นี้กิริยามารยาท อิริยาบถของเรานี้มันเป็นเรื่องเปลือกๆ เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนานี้ เดินเคลื่อนไหวตลอด แต่จิตมันหมუნเข้ามา จิตมันมีสติปัญญาเข้ามา มันย้อนเข้ามาด้วยสติปัญญา มันเกิดปัญญาการไคร่ครวญ เห็นใหม่

นี่ไงที่เขาเรียกว่า “งานภายใน คืองานของจิต”

เวลาจิตมันขยับ จิตมันก้าวเดินออกไป เวลาไม่เกิดปัญญา ปัญญาโดยสัญชาตญาณ.. ปัญญาจากสมอง.. ปัญญาโดยสามัญสำนึก.. มันเป็นโดยธรรมชาติของมัน นี่พลังงานที่เคลื่อนที่ได้เร็วที่สุด... ความคิดความนึกของเรานี้เร็วกว่าแสง ฉะนั้นความคิดเร็วกว่าแสง นี่สิ่งที่มีมันอยู่ในร่างกายของเรา ความคิดความรับรู้ต่างๆ พลังงานนี้มันเร็วมาก

ฉะนั้นเราศึกษาอย่างไร นี่เราถึงบอกว่า เวลาเราศึกษากันนี้ “จิตดวงที่ ๑ จิตดวงที่ ๒ ดวงที่ ๓” เราพยายามคิดเห็นให้มันเป็นเหมือนวิทยาศาสตร์ที่เราจำเป็นต้องเป็นสสารเป็นวัตถุ แต่ความเร็วของจิตเร็วกว่าแสง ! เราถึงไม่เห็นความคิดเรา

ความคิดที่มันเกิดขึ้นมา มันคิดขนาดไหน เราคิดเปรียบเทียบในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เลยกลายเป็นพระอรหันต์หมดเลย.. ว่างหมดเลย.. ทำสิ่งใดก็ได้หมดเลย.. เลยกลายเป็นธรรมะไร้สาระเลย

นี่ไง ทั้งๆ ที่มันมีสาระนะ ทั้งที่เกิดเป็นมนุษย์... อริยทรัพย์นี้มีสาระ ชาติ ๔ และ ชั้น ๕ มีจิตนี้มีคุณค่ามาก แต่จะมีคุณค่าเพราะต้องประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง มีสติปัญญาของเราจริงๆ แล้วเกิดขึ้นมา มันเป็นสติปัญญาของจิตดวงนั้น

“จิตแก่จิต” จิตที่มีวิชา จิตที่มีทัศนหาความทะยานอยาก มันก็ทำให้จิตนั้นเวียนตายเวียนเกิดไปตามวัฏฏะ เวียนตายเวียนเกิดไป.. นือหังการ ถือตัวว่าเป็นนักปราชญ์ มีความรู้ มีบุญญาธิการ เกิดตายทั้งนั้นแหละ ไม่รอดหรอก

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เห็นใหม่ ...อาบเหงื่อต่างน้ำ ทุกข์ๆ ยากๆ กันนี้ คุณผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะรักษาอินทรีย์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จะควบคุมตลอด จะดูแลตลอด ถ้ามองทางโลก ก็ว่านี่เป็นคนทุกข์คนยาก เป็นคนที่ไม่มีความสุขประจำชีวิตเลย เพราะความสุขคือกามคุณไง ! “กาม” เห็นไหม

“รูป รส กลิ่น เสียงเป็นกามคุณ เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร” นี่ความสุขหรือ? แต่โลกเขาวานี้คือความสุข

ถ้าเราปรารถนาสิ่งใด แล้วสมความปรารถนา สร้างสภาวะสิ่งใดสมความปรารถนา สิ่งนั้นเป็นความสุขทั้งหมด นี่คือรูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นกามคุณ !

โลกเขามีความสุข แต่เวลาเราถือพรหมจรรย์ เราถือศีลใช่ไหมให้จิตตั้งมั่น ให้จิตเป็นหนึ่งเดียว ให้จิตกำหนดอานาปานสติ กำหนดพุทโธให้จิตมันตั้งมั่นขึ้นมา เราต้องควบคุมอินทรีย์ ต้องควบคุมทุกอย่าง แต่เขาบอกว่าเป็นคนขี้ทุกข์ขี้ยาก เห็นไหม

“แต่คนขี้ทุกข์ขี้ยากนี้ มันเป็นนานาสาระธรรม” มันจะเป็นคุณประโยชน์กับใจ เป็นคุณธรรมของเรา ถ้าเป็นคุณธรรมของเรา เห็นไหม

“ดอกบัวเกิดจากโคลนตม” อริยทรัพย์ อริยภูมิ จะเกิดจากหัวใจปुरुชน จะเกิดจากหัวใจที่มันทุกข์ยากนี้แหละ แต่เพราะมันมีสติมีปัญญา มีคุณธรรม มันถึงย้อนกลับ

มาตั้งสติปัญญา เพื่อจะหาอริยทรัพย์จากภายใน เพื่อจะหาคุณประโยชน์กับเรา ด้วยจิต
 แก่จิต เอาจิตเอาความรู้สติของเรา มีสติปัญญาเข้ามาใคร่ครวญในหัวใจของเรา นี่ใ
 นี้ปัญญาปัจจุบัน ไม่ใช่ปัญญาศึกษามาจากใคร

การศึกษา.. การศึกษาเป็นสุขตมยปัญญา คือการศึกษาในภาคปริยัติ ศึกษามาเป็น
 วิธีการ เป็นแนวทางเท่านั้น แต่มันแก่กิเลสไม่ได้ ! อย่างเช่นคนไม่ใช่สัญชาตินั้น จะไป
 อยู่ในประเทศนั้นไม่ได้

ในเมื่อปัญญามันไม่ได้เกิดจากจิต ไม่ได้เกิดจากสัญชาติในหัวใจของเรา อย่างนั้น
 มันแก่กิเลสไม่ได้หรอก ! คุณสิ ลิขสิทธิ์จากชาติใดชาติหนึ่ง มันก็เป็นลิขสิทธิ์ของเขา แต่
 เราศึกษาได้ เราค้นคว้าได้ แต่มันจะเข้ามาแก้ไขนี้มันคนละรัฐ ๆ มันคนละประเทศ คน
 ละรัฐจิต คนละฝ่าย มันจะเข้าถึงจิตเราไม่ได้เลย

แต่ถ้ามันเกิดจากจิตเราละ คนในชาตินั้น.. คนในประเทศนั้น.. คนผู้มีสิทธิในชาติ
 นั้น เขาทำสิ่งใดเขามีสิทธิตามชอบธรรมของเขา

จิต.. ถ้าเวลาปัญญามันเกิดจากเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ มีความสงบ
 ของใจขึ้นมา ถ้ามันเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา นี่มันเกิดมาจากใจของเรา แล้วถ้ามันเกิด
 จากใจของเรา “นี่ไง ธรรมมันเกิดที่นี่ สาระเกิดที่นี่”

สาระคือข้อเท็จจริง ตามความเป็นจริง ถ้ามีสาระมีความเป็นจริง เห็นใหม่ มันจะ
 เป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น.. มีประโยชน์กับใจดวงนั้น แล้วมันเป็นปัจจัยตั้ง

เป็นปัจจัยตั้ง คือจิตเป็นสมาธิ ก็รู้ว่าเป็นสมาธิ จิตฟุ้งซ่านมา ก็รู้ว่าฟุ้งซ่านมา
 ตลอด เริ่มต้นมาไม่รู้สิ่งใดเลย ไม่รู้ขาวรู้ดำ ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ แต่เพราะมีสติมีคำ
 บริกรรม มีการใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ด้วยความตั้งมั่น ด้วยความวิริยะ ด้วยความอดุทธาหะ
 ด้วยการกระทำของเราเห็นใหม่

เวลาจิตไม่สงบก็รู้ว่าไม่สงบ แต่พอจิตเริ่มสงบเข้ามา มันเริ่มพิจารณาด้วยการใช้
 ปัญญา นี่มันแยกแยะได้ อย่างเช่นคนเรานะตาบอด เวลาเขาบอกสิ่งใดขนาดไหน ว่านั่น
 เป็นแสงสีเสียงอย่างไร เราก็ไม่รับรู้ไปกับเขา แต่เขาบอกก็ฟังเขาไว้

จิตมันไม่เคยสงบ มันมีแต่ความฟุ้งซ่าน ถ้าจิตเวลามันเริ่มสงบเข้ามา นี่มันรับรู้ได้ มันเปิดตาได้ ถ้ามันเปิดตาได้นะ ถ้ามันไม่ใช่คนตาบอด มันก็เห็นไปทุกอย่าง รับรู้ไปทุกอย่าง

จิต ! จิตถ้ามีกำหนดพุทฺโธ พุทฺโธจนจิตเป็นสมาธิ คือมันได้สัมผัส เห็นไหม นี่มันเป็นปัจเจกตั้ง มันเป็นส่วนทวิภูมิกะ ถ้าจิตมันเป็นปัจเจกตั้ง ก็สงบก็รู้ว่าสงบ พอสงบขึ้นมาแล้ว มันใช้ปัญญา มันใคร่ครวญสิ่งใด นี่มันแตกต่างหลากหลาย ถ้ามันแตกต่างหลากหลาย นี่สังขารมันเกิดแล้ว ! สังขารตามความเป็นจริงมันเกิด

แต่สังขารที่เกิดขึ้นมาก็ไม่รู้ ปฏิบัติใหม่ไม่รู้ เพราะมันยังไม่มี ความชำนาญ เราก็ต้องมีสติปัญญาของเรา เรากำหนดพุทฺโธบ่อยครั้งเข้า ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ เห็นไหม ถ้าพุทฺโธ พุทฺโธจนจิตมันลงถึงจนอัปนาสมาธิ มันสักแต่ว่าเลย คิดไม่ได้ ทำสิ่งใดไม่ได้ แต่รู้ที่อยู่ชัดเจนมาก !

นี่ถ้าคนทำเป็น ถ้ามีสังขารขึ้นมามันจะรู้ นี่ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ มันจะรู้เรื่องของสมาธิ ! แล้วถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจนมีความชำนาญนะ ถ้าจิตชำระกิเลส จิตวิปัสสนาจนสติปัญญา ๔ แก่ใจจิตของเราเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เวลาไปฝึกไปทำ สมาบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทำสมาบัติ สมาบัติกับสมาธิแตกต่างกันอย่างไร นี่ชัดเจนมาก !

เพียงแต่ว่าสิ่งนี้มันเป็นสังขารที่มีคุณประโยชน์ มันเป็นสังขารของใจที่สัมผัส ฉะนั้นคนที่ไม่มี ความชำนาญ ฆานกับสมาธิแตกต่างกันอย่างไร แล้วทำไมครูบาอาจารย์ของเราถึงใช้แทนกัน..

“คำว่าฆานก็คือสมาธิ สมาธิก็คือฆาน” แต่ความจริงไม่ใช่ ! ความจริงไม่ใช่ !

นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า หลวงตาท่านพูดบ่อย “โอ้ฆานๆ แชนๆ อะไรนี่อย่ามาพูดกับเรา... อย่ามาพูดกับเรานะ โอ้ฆานๆ แชนๆ นี่ เพราะเราไม่ได้ปฏิบัติเอาฆาน เราปฏิบัติเอาสมาธิ”

เพราะสมาธินี้มันมีขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ฉะนั้นพอเป็นสมาธิ แล้วจิตมันตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่น จิตมันมีกำลัง.. จิตตั้งมั่น คำว่าจิตตั้งมั่นนี่อะไรตั้งมั่น ตั้งมั่นคือต้นเสาใช้ไหม เอาเสามาตั้งมั่นมันก็เป็นเสา มันไม่มีชีวิตหรอก

แต่จิตเวลามันตั้งมั่น นี่มันรู้ตัวของมัน เวลาขณิกสมาธินี้มันชัดเจนของมัน แล้วเวลาอุปจาระ พอชัดเจนแล้วออกไปมีกำลัง ถ้าอัปปนาขึ้นมาไอ้โฮ.. ร่มเย็นเป็นสุข มันเป็นเรื่องที่ลึกลับมหัศจรรย์มากเลย

นี่ไงนี่มันรู้ของมัน เพราะจิตมันมีชีวิต จิตมันเป็นธาตุรู้ มันรับรู้ลึกของมัน เป็นสมาธิ มันก็ต้องรู้ว่า เป็นสมาธิ... ไม่เป็นสมาธิ มันก็ต้องรู้ว่าไม่เป็นสมาธิ..

แต่พวกไร้สาระ พวกธรรมที่ไร้สาระก็ว่า “ว่างๆ มีความสบาย อู้ฮู.. สบายน่าดูเลย นะ ว่าง.. อู้ฮู.. มีความสุขมากเลย” แต่มันไม่มีสาระ เพราะไม่มีกำลัง จิตมันถึงมีกำลังไม่ได้

เหมือนเราเข้าใจว่าเรามีเงินล้านหนึ่ง แต่มันไม่มีเลย เงินล้านนี้คือคิดกันเอาเอง แต่ถ้าเรามีเงินหนึ่งล้านนี้ละ เงินหนึ่งล้านนั้นจะทำประโยชน์ได้มากน้อยแค่ไหน คิดเอาสิ.. แต่คนที่ไม่มีเงินหนึ่งล้าน แต่คิดว่าตัวเองมีเงินหนึ่งล้าน อย่างนั้นคือคนไร้สาระ ธรรมะไร้สาระก็เป็นแบบนี้ว่า “ว่างๆ.. สบาย... ว่างๆ.. สบาย...” แต่ไม่มีเงินจริง

แต่ถ้าคนที่มีสาระนะ “นานาสาระธรรม เก็บเล็กผสมน้อย”

“นานาคือทุกกระเปียด ทุกสติ ทุกการเคลื่อนไหว.. สาระ คือสติปัญญา.. นีธรรมคือสังฆธรรมตามความเป็นจริง”

ถ้ามันมีสาระ มีการกระทำ จิตเป็นขณิกสมาธิก็รู้ สงบแล้วใช้ปัญญานี้ทะลุปรุโปร่ง แค่เป็นสมาธินะ ความเห็นเรานี้จะแตกต่างกับปกติ

ความเห็นปกติคือความเห็นของสมอง มันมีกิเลสปิดตาไว้ มันจะมองคิดสิ่งใด ด้วยวิทยาศาสตร์ ด้วยสมอง ด้วยการศึกษา ด้วยทางวิชาการ แต่พอเรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พอจิตเรามีกำลังเป็นสมาธิ นี่เราจะคิดโดยธรรม

“ธรรมะเหนือโลก เหนือวิทยาศาสตร์ เหนือทางวิชาการ”

คุณิเรศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นธรรม เราศึกษา มาแล้ว เราก็อำนาจใจซาบซึ้ง แต่พอจิตเราเป็นสมาธิ เป็นขณิกสมาธิ คือเรารู้สึกใน ธรรมข้อเดียวกัน จิตมันจะมีความรู้ความเห็นที่สะท้อนหัวใจ

ถ้าจิตมันมีขณิกสมาธิ เราจะใช้ปัญญาพิจารณาทางโลก ทางชีวิต ทางความเป็นอยู่ ของโลก ความเป็นอยู่ของสังคม นี่มันก็ทะเลาะปรุปรอง.. มันทะเลาะปรุปรองเพราะอะไร เพราะจิตมันมีกำลัง จิตมันมีความเป็นเอกเทศ ความเป็นเอกเทศคือไม่มีผลของวิญญู

ผลของวิญญู คือผลของเวรของกรรม.. ผลของวิญญู คือผลของความพอใจ ไม่ พอใจ.. ผลของการเข้าข้างฝักฝ่าย

แต่ถ้าจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ.. “สัมมา คือไม่มีค้นหาความทะยานอยาก.. สัมมาสมาธิคือไม่มีสมุทัยในสมาธินั้น” แต่ถ้าเป็นเรื่องของโลก ถึงจะมีความสงบขนาด ไหน มันมีค้นหา มีฝักฝ่าย.. ฝักฝ่ายผลของวิญญู การใคร่ครวญประโยชน์นั้น การ ใคร่ครวญสิ่งใดนั้นจะไม่ชัดเจน จะใคร่ครวญตามจรตินิสัยของแต่ละบุคคล

แต่ถ้าจิตดวงใด ถ้าจิตมันมีความสงบ จิตมันมีขณิกสมาธิ มันใคร่ครวญสิ่งใด ด้วย จิตที่เป็นมัชฌิมาปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ป็นสัจธรรม มันไม่มีฝักไม่มีฝ่าย การไม่มีฝักไม่มีฝ่าย เวลาพิจารณาสิ่งใดแล้วมันเห็น ไปตามข้อเท็จจริง

จิตไม่มีฝักไม่มีฝ่าย มันถึงไม่มีผลประโยชน์กับความรู้สึกนึกคิด พอจิตไม่มี ผลประโยชน์กับความนึกคิด จิตไม่เป็นฝักเป็นฝ่าย ความพิจารณาของมันเลยชัดเจน แล้ว พอมีความชัดเจน ผลที่จิตมันพิจารณาชัดเจนนี้ เหมือนกับเครื่องเรดาร์ เรดาร์จับสิ่งใดได้ ค่าตามความเป็นจริงมันจะให้ผลตามความเป็นจริง

จิต.. ถ้ามันมีสัมมาสมาธิ มีขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ เวลาพิจารณาสิ่งใด มันจะมี ค่าตามความเป็นธรรม ! มันไม่ใช่มีค่าตามความเป็นวิทยาศาสตร์ มันไม่ใช่มีค่าตาม วิญญู ตามความเห็นความรู้สึกนึกคิด ความพอใจและไม่พอใจ จิตมันมีกำลังของ มัน เห็นไหม มันพิจารณาสิ่งใด มันจะมีความรู้สึก มันจะมีความสุข

“นี่ไง ! นี่ไงนานาสาระธรรม”

เริ่มต้นจากนานาสาระธรรมนะ ! แล้วมันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า จิตมันจะมีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันจะปล่อยวางเข้ามาเป็นอิสรภาพของมัน แล้วพอมันปล่อยวางเข้ามาบ่อยครั้งเข้า นี่จากขณิกสมาธิเป็นอุปะจารสมาธิ นี่เป็นขั้นของสมณะนะ !

นี่ไม่ได้วิปัสสนาอะไรเลย นี่แค่เพราะมีนานาสาระธรรม กับเก็บเล็กผสมน้อย มันก็จะเป็นพื้นเป็นฐาน เป็นหลักเป็นเกณฑ์ ให้จิตนี้มีกำลัง ให้จิตนี้มีวิวัฒนาการ ให้จิตนี้พัฒนาของมันขึ้นไป

พอพัฒนาขึ้นไป จนสงบบ่อยครั้งเข้า จนสงบบ่อยครั้งเข้า ถ้ามีสติปัญญานะ มันจะไม่หลงตัวมันเอง แต่ถ้าไม่มีสติปัญญานะ พอพิจารณาบ่อยๆ พอมันสงบแล้วก็ว่า “เอ้อ.. นี่นิพพาน ว่าง... สบาย” เห็นไหม นี่ไงมันยังมีการก้าวเดินไป

นานาสาระ คือเราต้องมีสติ ต้องมีปัญญา ต้องมีการแยกแยะ คุณิทางโลกเขาประกอบธุรกิจกัน เขาต้องทำการวิจัยตลาด เขาต้องมีการประชุม เขายังต้องทำด้วยความรอบคอบ เขาถึงทำแล้วไม่มีความเสียหาย

อันนี้เราปฏิบัติธรรมนะ การปฏิบัติธรรมนี่นะ มันเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเลิศจากจิต ปัญญาที่เกิดจากจิตที่เป็นสัมมาสมาธิที่สะอาดบริสุทธิ์ แล้วจึงเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากจิตที่สะอาดบริสุทธิ์ มันลึกลับซับซ้อนกว่าปัญญาที่เขาทำธุรกิจกันอีกหลายเท่าตัว

ปัญญาทางธุรกิจ ปัญญาที่เขาทำการค้า ปัญญาเพื่อทางโลก เขายังต้องใช้ปัญญา เขายังต้องหาข่าว เขายังต้องหาข้อมูลข้อเท็จจริงของเขา เขายังรอบคอบขนาดนั้น โอ้เราประพฤติปฏิบัติธรรมกันนะ “ธรรมะเหนือโลก” คือมันจะฆ่ากิเลสเลยแหละ แต่เราทำให้มันไร้สาระ ก็เลยเป็นธรรมะไร้สาระ

แต่ถ้ามันเป็นสาระ เราจะล้มลูกกลูกหลานขนาดไหน เราจะต้องมีสติ เราจะต้องมีความมุมานะ เราจะต้องมีความบากบั่น มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่คือธรรมจริง ! ธรรมจริง คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมและวินัยไว้ เราเป็นสาวก-

สาวกะ เราต้องทำความเป็นจริง เราอย่าทำเข้าข้างตัวเอง แล้วอย่าตามกระแสที่เขาไร้
สาระกัน

เดี๋ยวนี้เป็นธรรมะไร้สาระ... “ธรรมะไร้สาระ” เอวัง